

Sf. Grigorie Palama despre Taina Sf. Cruci

(fragment din omilia a 11-a)

Întrebare de unul dacă crede în Cel răstignit, a zis: Da, cred în acela care a răstignit păcatul. Mulți prieteni ai lui Dumnezeu au fost mărturisitori de în-suși Dumnezeu și înainte și după Lege, fără să fi fost arătată încă Crucea. Împăratul David, și cel certitudinea că existau atunci prieteni ai lui Dumnezeu, zice: „cinstiți au fost foarte, prietenii Tăi, Dumnezeule“ (Ps. 138, 17). Dacă taina fărădelegii și lucrarea lui Antihrist există între noi — după cum zice și Pavel (II Tes. 2, 7), tot așa și Crucea lui Hristos, încă născută, era la strămoși, iar taina ei se lucra în aceștia.

1. Crucea lui Hristos a fost preînchipuită și prevestită încă la neamurile cele de demult și nimeni vreodată nu s-a împăcat cu Dumnezeu fără puterea Crucii. După aceea călcare strămoșească a poruncii — prin pomul oprit — în paradisul lui Dumnezeu, păcatul se înmulțea, iară noi muream, fiind supt morții sufletului — care era despărțirea lui de Dumnezeu — încă înainte de moarte oca trușească. Și oricât am fi trăit după aceea încălcarea a poruncii, trăiam păcatului și vieții celei după trup, căci păcatul „nu se supune legii lui Dumnezeu și nici nu poate, iar cei care trăiesc în (ca = după trup) nu pot să placă lui Dumnezeu“ (Rom. 8, 7).

2. Cu adevărat surpare a păcatului este Crucea Domnului. De aceea vă spun că și unul dintre Dumnezeu — purtătorii părinți când a fost

3. Și ca să las pe Abel, pe Set, pe Enos, pe Enoh, pe Noe și pe toți căți au fost bineplăcuți lui Dumnezeu până la Noe, am să încep cu Avraam care a fost rânduit a fi tată a mulțime de popoare, al iudeilor după trup și al nostru după credință. Și ca să arăt care este acest început bun de la el, de la acest părinte al nostru după duh și de la întâia chemare a lui, care oare au fost primele cuvinte ale lui Dumnezeu către el? Au fost acestea: „ieși din pământul tău și din neamul tău și vino în pământul pe care îți-l voi arăta Eu...“ (Fac. 12, 1—2). Acest cuvânt poartă în el taina Crucii, căci este exact ceea ce zice și Pavel, laudându-se în Crucea lui Hristos „prin care lumea este răstignită pentru mine“ (Gal. 6, 14). Pentru cel care a fugit din lume, lumea și ținutul cel după trup pentru acesta sunt moarte. Aceasta este Crucea. Pământul „pe care îți-l voi arăta“, nu pe care îți-l voi da, când zice Dumnezeu lui Avraam, are înțelesul unui alt pământ, al celui duhovnicesc. Căci și lui Moise, după ce acesta a ieșit din pământul Egiptului și s-a urcat în munte, i-a zis Dumnezeu acest cuvânt: „Dezlegea-ți, deci, încălțăminte din picioarele tale, căci pământul pe care stai este pământ sfânt“ (Ieșire 3, 5). Ur-mând cele spuse mai sus, și aceasta era o taină a Cruci, însemnând că, deși ai ieșit din Egipt și ai părăsit slujirea lui faraon și deci, lumea aceea a păcătoșiei slujiri pentru tine s-a desființat, totuși trebuie să mai adaugi ceva. Adică, să lași încălțăminte din picioarele tale, să lepezi orice veșmânt de piele cu care te-ai îmbrăcat și în care se lucrează păcatul și te scoate din pământul cel sfânt. Să te dezlegi de toate acestea, să nu mai trăiești

(Continuare în pag. a 2-a)

Traducere de Diac. Eugen Moraru

ADOLESCENȚA ȘI PROBLEMELE EI

Adolescența e ca o floare care se deschide dimineața spre lumina zilei, un miracol deschis spre întâlnirea cu alte miracole, cu lumina și căldura soarelui, cu cerul albastru, cu munții și cu râurile, cu păsările și cu oamenii, cu lumea. Adolescența iese din copilărie, adică din timpul acumulării pasive, și intră într-o fază nouă, aceea a acumulării critice. Adolescența e perioada întrebărilor. A marilor întrebări. A întrebărilor esențiale: de unde și de ce? Adolescența vrea explicații. Omul din lumea satorilor își găsește repede echilibrul pe cumpăna dintre glie și cer. Cu bun-simț și cu o gândire pe cât de simplă, pe atât de categorică, acesta reduce repede la supranatural toate întrebările și răspunsurile din care nu mai poate fi clătinat. Cei intrați în circuitul sofisticat al intelectului supus prelucrărilor culturii, învață și se antrenează întru dezlegarea tuturor întrebărilor născute din întâlnirea cu tainele lumii, ale omului, ale universului. Și drumul acesta nu e nici ușor, nici comod. Nu e ușor pentru că tainele sunt infinite; nu e comod pentru că omul, tânărul nu se poate liniști până nu le pătrunde, fie pe cale rațională, fie pe cale religioasă.

S-a înțeles desigur că în acest scurt excurs în timpul specific adolescenței, nu vom avea în vedere modificările fiziologice, cu rolul și rostul lor aproape comun la adolescenți și adolescențe, și cu rolul modificator al acestora în determinarea personalității ei, mai ales, vom încerca să surprindem intrarea într-o nouă fază a vieții intelectuale și spirituale.

Intrând în adolescență, în procesul de formare, tânărul se trezește înzestrat cu un filtru. Nu mai primește totul ca fiind de la sine explicat și adevărat. Adevărul se vrea explicat — explicațiile trebuie să fie clare și convingătoare. Clare în demonstrație și tot atât de clare în concluzii. Adolescența acceptă cu greu apodicticul.

Este admirabil și extrem de important timpul întrebărilor esențiale, existențiale. Adolescenții care nu trec prin acesta, într-o anumită măsură a structurii personalității lor, vor resimți carențe de-a lungul întregii lor vieți. Vine, trebuie să vină un moment în care se face alegerea. Fără aceasta nu se poate. Uneori „momentul“ durează ani. Poate dura și toată viața. Alteori răspunsul e chiar în întrebare, în căutare. Pascal pune în gura lui Dumnezeu cuvintele aparent paradoxale: „De nu m-ai fi găsit, nu m-ai fi căutat“.

Am numit acum obiectul căutării pe care îl avem în vedere: Dumnezeu. Cauza. Cauza cauzelor. Ultimul, cum spun filosofii existențialiști moderni. Ultimul, adică Primul.

Iată ce caută adolescentul, din clipa în care începe să gândească el însuși pentru sine. Este de la sine înțeles că el nu-și poate rezolva singur întrebările, problemele. El se ajută de cărți, de profesori, de științe și, în paralel și în permanență, de „explicațiile“ religioase, la vedere sau în ascuns, explicite sau doar intuitive. Chiar și atunci când e atras mai ales de cercetarea științifică, drumul acesteia fiind infinit și concludent numai prin ceea ce nu poate, rezerva explicației religioase e singura care scapă de oricine de ultima dezolare care reteză sensul existenței. Existența și-o accepți numai atunci când i-ai găsit sensul. Se poate și altfel, dar numai prin coborârea la nivelul altei specii, a necuvântătoarelor.

În cele din urmă, o spunem nu noi, ci o spun savanții și sfinții, fără Dumnezeu nimic nu se poate explica. Iată de unde trebuie să pornească și unde trebuie să ajungă adolescentul. Trebuie să caute cu încăpățănare sensul său și al lumii. Viața e prea scurtă pentru a o dedica numai căutării. Trebuie să fie capabil să spună într-o zi: am găsit! Evrika! Ca să nu mori obosit, înfrânt.

Crucii Tale ne închinăm, Hristoase

La 14 septembrie, Sfânta Biserica prăznuiește Înălțarea Sfintei și de viață făcătoare Crucii. Acest praznic are loc în amintirea aceluiași zile în care Sf. Cruce a Răstignirii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a fost așezată cu mare cinste în biserica Învierii Domnului din Ierusalim, în anul 335. Istoria bisericească și sinaxarul praznicului ne arată că Sf. Cruce a fost găsită prin străduința Sfintei Elena, mama primului împărat creștin Sântul Constantin cel Mare, în apropiere de Gogota și scoasă din pământ, unde o îngropaseră iudeii, împreună cu celelalte două cruci, pe care au fost răstigniți tâlharii.

Spre a se încredința care dintre cele trei cruci este cea a Mântuitorului, patriarhul Ierusalimului, Macarie, și toți cei dimpreună cu dânsul s-au rugat ca Dumnezeu să descopere adevărul. Ruga lor a fost ascultată și crucea Domnului Hristos s-a arătat făcătoare de minuni. Atunci ea a fost dusă cu mare cinste de patriarhul Macarie, înconjurat de mulți slujitori bisericești și așezată într-o biserică, zidită de împăratul Constantin cel Mare pe locul învierii lui Hristos și sfințită cu o zi înainte, adică la 13 septembrie anul 335.

Fiind de față o mulțime de credincioși patriarhul a înălțat Sf. Cruce pe amvonul bisericii ca toți s-o poată vedea. Atunci cei de față s-au închinat cu mare evlavie Sfintei Crucii și au cântat „Doamne Miluiește“.

Drept mărturie a cinstirii patimilor și a Crucii Mântuitorului Biserica a stabilit ca în ziua Înălțării Sf. Crucii să fie post. În fața Sf. Crucii evlavia creștină a fost și va rămâne puternică și fără margini. Crucea este simbolul religiei creștine. Ea este semnul credinței noastre în Iisus Hristos, în jertfa Sa pentru răscumpărarea neamului omenesc și împăcarea cu Dumnezeu. Crucea este semnul Fului Omului pe cer (Matei 24, 30), „păzitoarea a toată lumea“, „podoaba Bisericii“, „Întărirea credincioșilor“, „slava ingerilor și diavolilor rană“. Nimeni nu va putea despărți vreodată pe Hristos de Cruce și nici crucea nu poate fi înțeleasă fără Hristos. Sf. Evanghelie care se citește în această sărbătoare și cântările bisericești amintesc de patimile cele mântuitoare și de crucea cea de viață făcătoare a Domnului. Cu ochii credinței privim la Mântuitorul răstignit și împune cu sufletul. Prin Sfânt Sângerele Său. El asfințeste crucea și dintr-o unealtă de chin o preface într-un altar sfânt de jertfă, un altar unic, pe care se aduce pe Sine ca jertfă supremă Tatălui Ceresc, ca noi să fim izbăviți de osânda veșnică și să dobândim dreptul la viața veșnică. Pe cruce sunt răstignite împreună cu Hristos, și păcatele oamenilor.

Mântuitorul însăși a considerat crucea ca proslăvirea Sa

Timpul adolescenței e timpul căutărilor fără răgă. Cine își risipește adolescența în nimicuri, va avea parte de o maturitate neimplinită. Adolescențul trebuie să învețe, să cerceteze, să ascundească, să întrebe, să-și definească și să-și precizeze întrebările, ca să poată ajunge la răspunsuri pe ale căror coordonate să-și construiască viața. Solid. În cunoștință de cauză. Organizat. Limpede. Adolescența e perioada de înfrigare a idealului. În profesie. În familie. În societate și în veșnicie. Omul trebuie să-și pregătească veșnicia de aici. Să intre în ea, când vine vremea, limpezit, împăcat. Altfel riscă să rămână în eternitate neimplinit. Cum va intra, așa va fi. Neimplinită va fi iadul veșnic. De aceea trebuie să ne pregătim pentru eternitate, aranjându-ne-o de aici. E cumva pe principiul vaselor comunicante.

Adolescența poate totul. Are forță. Are vigoare. Are inteligență. Dar inteligența e ca o moară căreia trebuie să-i dai mereu de măcinat. Să nu meargă în gol. Altfel pietrele se tocesc. Moara trebuie umplută cu lecturi, cu călătorii, cu informații nouă, și din toate domeniile, iar când începe specializarea, să se adâncească în ea până la epuizarea tuturor posibilităților de investigare.

Adolescența e timp creator. E entuziasm. Entuziasmul întâlnirii permanente cu ceva nou. Adolescența e timpul descoperirii frumósului și al adevărului: al frumósului lumii, al frumósului materiale dar și a celui spiritual, a înefăbului din forme, din culori, din finit și din infinit, dar și a frumósului dintr-o idee, dintr-un adevăr. E minunat când surprinzi întâlnirea frumósului cu adevărul. Scănteia care produce această întâlnire stă la originea optimismului, a echilibrului, a nerăbdării de a reintră în fiecare dimineață ziua, lumina.

Adolescențul dilematic va fi mereu nefericit. Aceasta e cel ce îmbătrânește înainte de vreme, pierde înainte de a avea, se rățește înainte de a porni la drum.

Adolescențul creștin în drumul spre maturitate trebuie să-și caute un sprijin, un mijloc de control. Un duhovnic înțelept. Nu numai pentru a-și reglementa prin el viața morală ci, mai ales și odată cu aceasta, să-și pună în ordine punctele cardinale ale vieții. Să intre într-un sistem de gândire, într-un sistem spiritual de orientare. Aceasta înseamnă să intre într-o zonă de certitudine. Dincolo de certitudinile științifice, culturale, artistice, certitudinile spirituale trebuie să fie orientative pentru celelalte. La celelalte se ajunge uneori greu. La cele spirituale se ajunge mai ușor pentru că le avem înăscrute. Trebuie doar să ni le recunoaștem. Înălțarea cu taine ascunse în Biserica se face numai prin intrarea în ea. Afară, cum să te întâlnești cu ceva, cu Cineva?

În Biserica se intră însă nu numai intrând în cea de zid. Psalmistul spunea: „Ceruleu spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește țării“, bolta albastră, noaptea înstelată. Sub un astfel de cer, perceput în taina lui, ești în Biserica. În fața unui trandafir sau a unei rândunele, ești în Biserica, dacă citești în ele taina lor. Tot așa și în cuvintele Scripturii și melodiile sacre, ești în Biserica dacă ele îți intră în inimă.

Iată lecturi de după lecturi, sau de lângă lecturile propriu-zise, care stau în fața adolescențului deschise, ca să le citească. Doar să le citească. Și va înțelege totul înainte de a înțelege prin discursul rațiunii, al logicii, al informației, al științelor.

Dumnezeu e peste tot. Îl descopere „cel ce are ochi de văzut“, cum spune Scriptura. Cea problemă a adolescenței în procesul de formare a omului, e să știe să citească!

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALA
Mitropolitul Transilvaniei

IMPLICAȚIILE MĂRTURIEI

A depune mărturie este un fenomen ciudat! În ce constă el? În aceea că vezi, participi, experimentezi, apoi povestiești, relatezi, faci cunoscut, atestă, la întrebarea sau la îndemnul cuiva, ori din proprie inițiativă.

Care este însă roșul implicării tale continue în ceva ce s-a petrecut deja, mai ales când această implicare într-un fapt trecut poate fi uneori riscantă, ia timp și energie, poate fi stresantă, uneori implică disconfort și riscuri, chiar riscul vieții?

Ai fost, de pildă, martor la săvârșirea unei crime. Poate fi foarte riscant să depui mărturie despre aceasta, și chiar când nu depunem, de frică uneori, conștiința ne muștră că n-am depus. Spune: și s-a întâmplat ceva în viață, apoi cineva contestă faptul, nu te crede, și tu te „lupți“ pentru a mărturisi, vrei să mărturisești cu orice preț! Mărturisirea devine o cauză, un țel.

În fond, ai putea judeca așa: ce a fost, a fost! Mai este necesar și de alos să trăiești în trecut, mai ales când această trăire e dificilă? Mai este când prezentul e plin de multe alte lucruri prezente și viitoare care cer atenția ta, în care te poți investi?

Spune Fericitul Augustin: Există ceva în noi înșine mai adânc decât noi înșine. Desigur că Fericitul se referă la Dumnezeu, la Dumnezeu ca Adevăr, mai precis. Am putea spune deci că Adevărul este structura noastră interioară cea mai adâncă, temelia ființei și existenței noastre. Dar cum am fost aduși de la ne-ființă la ființă? Printr-un act de voință și dragoste divină; altfel spus, mergând mai atent pe firul istoriei creației, omul a căpătat viață, a devenit ființă vie prin revărsarea asupra sa de către Dumnezeu a su lării divine, prin dăruirea de duh divin, Duh Sfânt, fapt care s-a repetat mult mai târziu, în istoria mântuirii, când Mântuitorul Hristos a suflat asupra Sf. Apostoli și i-a împuternicit să spre un nou mod de viață, cu noi responsabilități, când zăis „Luată Duh sfânt“ (Ioan 20, 22) fapt deci ce echivalează cu o nouă creație.

În rugăciunile creștine Duhul Sfânt chiar și este numit „Dătătorul de viață“ și „Duhul Adevărului“.

Așadar având viață prin Duhul vieții și al Adevărului, Adevărul reprezintă pentru om, adevăra supraș, fie că o conștientizează

ză mai mult sau mai puțin.

Altfel spus, adevărul din noi, mai adânc decât noi înși-e, vine din afara noastră; prin faptul că el ne e valoare supremă, el ne leagă de sursa din care provine o-i de ce sau cine este el în realitatea sa transcendentă.

În fond, de ce ne batem pentru adevăr? Iată întrebarea! Probabil tocmai pentru că el este parte integrantă din ființa, viața, definiția noastră. Lupta pentru adevăr în acest sens trebuie înțeleasă ca luptă pentru existență, pentru supraviețuire.

Dacă înăbuși adevărul cu burnă știință e ca și cum ai muri (spiritual).

Acesta este contextul în care trebuie să înțelegem de înțea ce se de așa nnumitul păcat împotriva Duhului Sânt care nu se va ierta nici în veac l de acum nici în cel ce va să fie, cum spune în expresia biblică (Matei 12, 32), păcat ce constă în negarea cu știință și voință, în mod deliberat a adevărului învederat, evident prin el însuși.

Minunile pe care le făcea Hristos erau grăitoare, evidente prin ele însele, arătau clar cine și ce fel de personalitate era Cel ce le săvârșea, și totuși în timp ce înțelegeau aceasta, fariseii și căr-

turarii nu ezitau să-L discrediteze în public pe Hristos spunând că este de la diavol, un trimis al satanei.

În fond lucrul este clar și ușor de înțeles pentru oricine: ceea ce vezi, aceea mărturisești. Fariseii vedeau una și mărturiseau alta. De aceea li s-a spus: „mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar filii împărăției vor fi aruncați în întinerul cel mai din afară“ (Matei 8, 11—12).

Ca și cum Mântuitorul le-ar fi spus: „dacă voi nu strigați, pietrele vor striga“ (Luca 19, 40), ca și cum negarea sau falsificarea adevărului învederat este un păcat strigător la cer.

De aceea Sf. Apostoli și-au început misiunea lor accentuând faptul că ei nu fac altceva decât să mărturisească ceea ce au văzut: „Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții... [aceea vă] mărturisim“ (I Ioan 1, 1).

Deci, încă o dată, care este motivația mărturisirii? Ce se află dincolo de ea? Este simpla nevoie de comunicare, de împărtășire a experienței de viață? Poate fi,

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. Dr. Theodor Damian

Sfânta Liturghie — Marea iubire (XXIII)

— TAINA ȘI COMUNIUNE —

Puterea de recepționare a fiecărui credincios diferă de la unul la altul. Sensibilitatea sufletescă a fiecăruia nu poate fi consemnată la aceeași cotă. Sufletul nu-i materie de robot care să fie turnată în forme stereotipe. Doi credincioși nu sunt într-o identitate absolută! Darurile sunt diferite și „fiecare are de la Dumnezeu darul lui; unul așa, altul într-altfel“. Fiecare credincios lucrând cu darurile sale, cu ele se și mănuiește și nu cu ale altuia. Sfântul Apostol Iacob zice pentru toți: „apropieți-vă de Dumnezeu și se va apropia și El de voi“.

De aceea, apelul se face, sensibilizând inima și sufletul, dar nu se impune o uniformizare a celor care participă la Sfânta Liturghie și nu e de așteptat ca toți cei ce frecventează Sfânta Biserica, să se încadreze „la comandă“, în mod automat, în același fel, împărtășindu-se „în bloc“. Împărtășirea cu taina Sfintei Euharistii este personală și adevăratul credincios este cel care nu se uită în stânga sau în dreapta să vadă ce face altul, ci se uită în sufletul său. Și atunci când simte încă din ajun, că e pregătit sufleteste și spovedit, se apropie ca să ia Sfânta Împărtășanie. Mai mult, el n-o leagă de anumite soroace numai, ci în primul rând de propria sa conștiință, de pregătirea și de trăirea sa.

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. Nichifor Todor

1 I Cor. 7, 7.
2 Iac. 4, 8.(Continuare în pag. a 2-a)
Pr. Colotelo Mihail

Sfânta Liturghie — Marea iubire

(Urmare din pag. 1)

Noi, prin analiza care o facem, nu forțăm conștiința nimănui, ci încercăm, în Duhul lui Dumnezeu, să expunem pe înțeles, atât cât se poate, valoarea imensă a Marii Iubiri a lui Dumnezeu și chemarea la „Ospățul cel de taină” al Sfintei Euharistii. Dacă la o numită obișnuință, cel invitat, „chemat”, își face socoteala cât de sus se poate ridica, fără să-i fixeze cineva un „barem”, ori atunci cu atât mai vârtos în problemele sufletești. La „măntu” Mielului, în taina Sfintei Liturghii, fiecare credincios își pregătește „darul” sufletului, pe măsura conștiinței și al credinței sale. Numai să nu rămână în afara „Ospățului”, pe cât este cu putință. Să știe că „chemarea” este permanentă și lui, în calitate de creștin (al lui Hristos), nu-i este de folos să ignore chemarea, ci o pune la inimă pentru momentul potrivit.

Intr-una din zile, o bună credincioasă mă întreabă, după taina Sfintei Spovedanii: „Părinte, mă iertăți că vă întreb, dar nu mă știu cum e bine să te cuminec? Unii zic mă „des”, alții, mai „rar”! Cum să fac?”

Și i-am răspuns acesteia și pentru toți care-și pun o asemenea întrebare, și nu de la mine, ci din îndemnul Sfântului Apostol Pavel, care zice: „Să se cerceteze însă omul PE SINE și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului”.

Dacă un conducător auto, care vrea „să nu aibă probleme”, evită băutura alcoolică, dușmanul numărului unu, fiindcă nu știe când trebuie să plece cu mașina, atunci, cu atât mai presus de orice împrejurări, preotul slujitor, omul de casă al lui Dumnezeu, trebuie să fie pătruns de marea responsabilitate ce-o are pentru preoția care o poartă! Cu ea transportă la Rai sau la Iad, sufletele credincioșilor. El nu se poate prezenta în fața Sfântului Altar ca „de pe drumuri”. Fiind slujitorul lui Dumnezeu, are lipsă de o prealabilă pregătire, încă din ajun, respectând pravila și apropiindu-se de „Tronul” Stăpânului, ca liturghisitor, „cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste”.

Firește, că și credincioșii care doresc să fie împărtașiți în cadrul Sfintei Liturghii, trebuie, cum zice Sf. Apostol Pavel: „Să se cerceteze pe sine, fără a pune problema „mai rar” sau „mai des”, odată în an, la Paști sau în cele patru mari posturi ori „la început de lună”, în fiecare săptămână, sau la alte „sorocace”, sau privind ca orientare ce face altul”. Credinciosul adevărat cugetă și așa căutând în lăuntrul inimii sale, află răspunsul de-a se apropia sau nu, de Sfânta Euharistie.

Toți marii trăitori și cugetători de cele sfinte au avut de spus un cuvânt înțelept, care să marcheze drumul credincioșilor spre „Sfintele Sfintelor”. Așa, Sfântul Vasile cel Mare, ierarh și mare dascăl de cultură teologică, trăitor cu o conștiință adâncă a vieții creștine, alcătuitor al Sfintei Liturghii care-i poartă numele, care se slujește de zece ori pe an, canonist și un mare sfânt al lui Dumnezeu, zice într-o scrisoare a sa: „Desigur că împărțirea zilnică și hotărârea de-a primi Sfântul Trup și Sânge al lui Hristos e un lucru bun și folositor, căci El însuși o spune limpede: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, are viață veșnică” (In. 6, 54).

Cu toate acestea, noi — zice Sfântul Vasile — ne împărțim numai de patru ori pe săptămână: duminica, miercuria, vinerea și sâmbăta, precum și în alte zile când se face pomnirea vreunui sfânt deosebit”.

În primul rând trebuie știut că „Sfintele altare împlinesc aceeași slujbă ca și mâna Mântuitorului. De pe sfânta Masă, sfințită prin Ungere, noi primim pâinea ca și cum am primi trupul lui Hristos din însăși mâna Lui preacurată și bem sângele Lui întocmai ca și cei dintâi apostoli pe care Domnul i-a cuminecat la Cina cea de Taină. El este în același timp și preot și altar, și jertfitor și jertfitor și Cel prin care se aduce și ceea ce se aduce”.

Marele cărturar, preot și teolog, profesor universitar și scriitor, Gala Galaction, în cronică sa duminicală, rostită la postul de radio București, prin anul 1937, când avea vârsta de 56 ani, deci în deplină maturitate spirituală, accentuând printre altele, valoarea tradiției genuine a Bisericii Ortodoxe, ca păstrătoare a mănturiei apostolice, spre deosebire de „reformele” care s-au produs în sânul creștinismului după anul 1500, afirmă cu tărie importanța și chintesenta cultului creștin autentic, culminând în Taina Sfintei Euharistii: „În sinagoga iudaică din Capernaum, Iisus le-a zis: „Adevărat, adevărat zic vouă: dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi” (In. 6, 53).

Biserica nu vede aici nici un simbol, — zice același — nici o metaforă și nici un fel de podoabă retorică. Ea crede și învață pe toată lumea că trupul răstignit pe Golgota, că sângele vărsat pe Golgota, au rămas și sunt de-a pururi în Sfântul Altar, adică Iisus Hristos întreg, jertfa cea fără prihană, cu toată realitatea Sa omenească și cu toată maiestatea Sa dumnezească. Sfântul Altar este în același timp Golgota și Tron împărătesc. „Și am văzut, în mijlocul tronului... stând un Miel, ca înjunghiat...” (Apc. 5, 6). Acesta este viu, adevăratul, obiectivul nostru Iisus Hristos Euharistic!

Ce mai rămâne de făcut? Să ne adunăm, sub aripile Bisericii, și să ne facem părtași la sublima jertfă a Sfântului Altar”.

Deci, nimic nu-l îndreptățește pe un bun credincios să stea de-o parte, pretextând amânarea și instrăinarea sa de Sfânta Taină euharistică și asistând doar la Sfânta Liturghie, fără efortul pregătirii, ca și la un „spectacol”. Același mare teolog scria între altele, că „Euharistia este dumnezeescul miez al învățăturii ortodoxe. Este piatra din capul unghiului. Fără Sfânta Euharistie, toate celelalte sunt ritualism și corvoadă”.

Și într-adevăr, oricât am încerca să motivăm legitimitatea practicii tradiționale de-a participa credincioșii la Sfânta Liturghie numai ca la un program sacru, fără a gusta din „măncarea Ospățului euharistic”, nu avem teame. Și aceasta, pentru că s-a îndătinat obiceiul general ca numai în Postul Paștilor, să se cuminece sau unii — cu excepție — de două sau trei ori pe an, obicei consfințit prin a patra poruncă bisericească. Ori, această poruncă este un îndreptar și nu trebuie înțeleasă ca o limitare, ci mai degrabă ca o orientare! Iar un bun credincios își poate intensifica trăirea proprie! Deci, nu avem motive dogmatice pentru a justifica obiceiul, ci doar faptul că s-a răcit zelul creștinilor, și-au forțat astfel rânduala spre neorânduială, cu mai multă comoditate și mai puține obligații duhovnicești.

Am cunoscut în viață și practici „tradiționale” greu de înlăturat și aceasta numai din lipsă de efort duhovnicesc și lipsa de bunăvoință sau chiar scepticism! Așa, bunăoară, pe când eram student, am rămas șocat, aflând că nu toți slujitorii, preoți sau diaconi din soborul liturgic de atunci, se împărțeau în cadrul Sfintei Liturghii, unii slujind doar pentru „fast” și nu pentru „trăire”. Și aceasta, până când sub presiunea nedumeririlor, a încetat o asemenea practică „tradițională”. Sau un alt caz care „tradițional” se menține încă! Și anu-

me: La slujirea tainei Sfântului Maslu, este inadmisibilă interpretarea abuzivă a Sfintei Evanghelii pe care o deschide protosul, la sfârșitul Sfintei Taine, forțând textul Sfintei Evanghelii, că „a ieșit așa...” Deși au fost date îndrumări oficiale din partea ierarhului, în plină conferință, totuși se mențin abaterile în mare măsură. Astfel, într-o ocazie festivă, unde s-a slujit Taina Sfântului Maslu de un sobor de nouă preoți, când protosul a spus că e o tentă superstițioasă „notarea versetului” sau „explicarea” unui TEXT din deschiderea Sfintei Evanghelii, o parte din cei ai soborului au refuzat îndreptarea, motivând că „tradiția” trebuie respectată. Deci, nu în toate cazurile „tradiția” se bucură de girul sacralității, chiar dacă „obișnuința” devine o a doua natură!

Trăim într-o vreme de mari convulsii sociale, pe un fond de sărăcie spirituală, efect al lipsei de educație religioasă. Suntem martori ai unor infiltrații străine care iau cu asalt Ortodoxia străbună, și care, în final au ca țintă slăbirea acestei „centuri” spirituale a poporului român și îndepărtarea credincioșilor de Sfânta Biserică. Este de datorită noastră, a slujitorilor, să înviorăm corect viața credincioșilor. Să trecem de la „forme”, la „trăire”. Să-i apropiem mai intensiv de Sfântul Altar. Să li se explice Taina Liturgică și întreg cultul Bisericii noastre, o adevărată comoară încă neexplorată îndeajuns. Să fie valorificate cum se cuvine, Sfânta Liturghie, Sfintele Taine, ierurgurile și întreaga bogăție a celor șapte laude. În cadrul ciclului liturgic al slujbelor Bisericii, Vecernia, Utrenia, Sfânta Liturghie, Ceasurile, Teologia devine poezie și cântec; mai mult se trăiește, decât se gândește cu continuitate silogistică.

Inițierea în adevărul Bisericii este participare la felul de viață al acesteia, la întrunirea în sărbătoare a credincioșilor, care înseamnă realizarea văzută și manifestarea unității celei noi, biruitoare a morții.

Viața pastorală și liniștită de altădată s-a dus. Omul de astăzi, și adeseori strămtorat și nesatisfăcut social, nemiavând certitudinea zilei de mâine, trebuie cucerit, cu multă prudență și mai ales bunăvoință pentru solidaritatea credinței strămoșești. Să se simtă și el „acasă”, una cu ceilalți credincioși, în comuniunea iubirii creștine împărțirii euharistice și pe cât posibil, a într-ajutorării. Să simtă că cei din jur îl iubesc și că împreună vor să se ospăteze sufletește din „Sfânta Masă”. „Dar intrucât materia din noi e așa de stricăcioasă încăl pecetea tainei nu poate rămânea în noi mult timp, ca unii care „avem această comoară în vase de lut”, de aceea suntem datori să alergăm la acest leac nu numai o dată, ci de mai multe ori.

3 I Cor. 11, 28—29.

4 Sfântul Vasile cel Mare: Scrieri, Partea a Treia — Epistola 93. Trad. de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornișescu și Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogea, Edit. Institut. Biblic și de Misiune al Bis. Ort. Rom. București, 1988, p. 26.

5 Nicolae Cabasila: Despre Viața în Hristos, op. cit., p. 79.

6 Gala Galaction: Ziua Domnului — Pagini creștine, Edit. Institut. Biblic și de Misiune al Bis. Ort. Rom., București, 1958, p. 64.

7 Gala Galaction: Pietra din capul unghiului, p. 38.

8 „Să ne spovedim și să ne cuminecăm în fiecare din cele patru mari posturi de peste an, ori dacă nu putem, cel puțin odată pe an, în Postul Sfinților Paști” — Vezi: Învățătura de Credință Ortodoxă, op. cit., p. 360, punct 38—39.

9 Preot Nichifor Todor: Taina Sfântului Maslu în Revista Mitropolia Ardealului, 1988, nr. 4, p. 16—20.

10 Christos Yannaras: Abecedari al credinței, Trad. de Preot Dr. Constantin Coman, Edit. Bizantină, București, 1996, p. 29.

IN MEMORIAM

Părintele ȘTEFAN STRAJA (1911 — 1996)

În seara zilei de 6 mai 1996 și-a sfârșit drumul acestei vieți, la venerabila vârstă de 85 de ani, cel care a fost preotul, profesor, om de cultură, patriot luminat, ctitor de locașuri preot Straja Ște an.

Este greu să prezinti în câteva cuvinte viața și mai ales strădaniile autenticului preot Straja Ștefan. Acesta datorită faptului că nu a fost un om care s-a limitat numai la probleme strict bisericești, ci a fost implicat și în probleme de ordin cultural și politic ale vremii sale.

S-a născut pe 29 august 1911 ca prim în al preotului Andrei Straja din Cacova Ierii (jud. Cluj),

urmat școala primară în satul natal, liceul la Turda și Gherla, iar licența în teologie și a obținut-o la Cernăuți în 1934, după care a absolvit și pedagogia la Cluj. A funcționat ca profesor de religie și limba română la Târgu Mureș, Câmpeni, M. diaș și Baia de Arieș. În anul 1939 a fost arestat la Târgu Mureș pentru apartenența sa la Mișcarea Legionară. În anul 1940 a fost șeful Organizației Legionare a județului Braila. A fost mai apoi condamnat la temniță și muncă silnică în timpul regimului comunist efectuând 21 de ani de temniță, ani în care presiunea atee a comunismului nu a reușit să dis-

Crucii Tale ne închinăm...

(Urmare din pag. 1)

rărea puterii și iubirii lui Dumnezeu din cer pe pământ asupra neamului omenesc (Iatrua verticală a crucii), dar tot pe cruce, pe brațul ei îndreptat spre cer, urcă rugăciunile credincioșilor și adorarea lor către Părintele Cereesc. Brațele laterale pe care sunt pictate mâinile răstignite ale Mântuitorului reprezintă dorința și iubirea Sa de a ne uni pe toți în credință și auto-ritatea Bisericii Sale celei sfinte, pe care El a întemeiat-o pe Sf. Cruce și al cărui Mântuitor este (Efes. 5, 23).

Cinstirea Sf. Cruci este tăgăduită de unii creștini, depărtați de Sf. Biserică și abătuți de dreapta credință, că chipurile ar contraveni poruncii a II-a, considerând crucea cu chip cioplit. Asemenea afirmații sunt rătăcirii, contravenind Sf. Scripturi. Am arătat mai sus că Sf. Ap. Pavel afirmă că Sf. Cruce este „puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, 18). Insuși Iisus numește răstignirea Sa pe Cruce „proslăvire”. Deci Crucea a fost slava lui Hristos (Ioan 12, 23—33).

Se știe că Vechiul Testament a fost o călăuză spre Hristos, (Evr. 10, 1). Și în Vechiul Testament citim că izraeliții, plecând din robia egipteană au trebuit să treacă prin Marea Roșie. Pentru a ușura trecerea, Dumnezeu a poruncit lui Moise să lovească cu toiagul său apa mării, (Ieșire 16, 16), care s-a desprins în două, lăsând un drum pe care au trecut izraeliții. Toiagul ar putea fi considerat ca o preînchipuire a crucii, dar nimeni nu l-a numit „chip cioplit” (Ies. 16, 16).

În drumul lor, izraeliții au venit într-o regiune unde erau șerpi veninoși care mușcau pe oameni, pricinuindu-le moartea. (Numeri 21, 6). Pentru a îndepărta acest rău și a ajuta poporul, Dumnezeu a poruncit lui Moise să facă un șarpe de aramă și să-l pună pe un stâlp (Numeri 21, 8) și tot cel mușcat de șarpe,

care se va uita la șarpele de aramă, nu va muri (Numeri 21, 8).

Intr-o cuvântare, Mântuitorul descoperă că după cum Moise a înălțat șarpele de aramă în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce va crede în El să nu pară, ci să aibă viață veșnică (Ioan 3, 14—15).

Din aceste cuvinte putem înțelege că Mântuitorul face o asemănare între șarpele de aramă și cinstita Cruce, pe care avea să fie răstignit. Nici în acest caz, nimeni n-a afirmat că șarpele de aramă ar fi fost un „chip cioplit”. Din istorie știm că Sântu-lui Împărat Constantin Cel Mare, i s-a arătat pe cer un chip cioplit, ci o cruce, formată din stele sub care erau cuvintele: „Prin acest semn, adică prin semnul Crucii, vei birui”.

Sf. Constantin a poruncit să se așeze pe steagurile armatei sale, s'inte cruci, a câștigat lupta și a declarat libertate pentru religia creștină (în anul 313).

Creștinii cințesc Sf. Cruce căci ea este Semnul Fiului Omului (Matei 24, 30) — nu ca chip cioplit — și se va arăta pe cer la a doua Sa venire când va fi Judecata cea de pe urmă a oamenilor. Cinstim Sf. Cruce, căci ea ne vestește mântuirea, ea împodobește turlele sfințitor bisericii și mănăstiri, mormintele credincioșilor mutați în veșnicie. După cum am arătat mai înainte Crucea nu e „chip cioplit”, ci semnul mântuirii noastre. Semnul înduhovnicirii noastre care ne îndeamnă la rugăciunea Bisericii „Și cu crucea Ta Doamne, păzește pe poporul Tău”.

preot pe seama parohiei Mag (ud. Sibiu), iar din anul 1970 a fost transferat în parohia Ruși, unde a păstorit 21 de ani, ani identici ca număr cu cei din temniță, care au venit ca o compensare a suferinței comuniste.

Din dragostea sa nemărginită față de Biserica lui Hristos a ridicat două biserici, în Mag și în parohia Ruși alta. Într-o perioadă în care se duc a o politică sistematică de înlăturare a oricăru sentiment religios, în care se construiau numai fabrici și sedemolau bisericele, preotul Straja Ștefan cu tenacitatea și patriotismul ce-l caracterizează a ridicat două biserici. Pentru înălțarea celor două biserici, mai ales pentru cea din Ruși a lucrat ani în șir. A făcut pe lângă biserică de zid și biserica din sufletele oamenilor, făcând ore de religie și programe religioase la biserică când nimeni nu îndrăznea să gândească măcar așa ceva. Pe lângă aceasta a ridicat și un preot din rândul credincioșilor din parohia Ruși, pe care l-a lăsat ca urmaș în slujire.

Părintele Ștefan Straja pleacă dintre noi trupește, dar rămâne pentru noi ca un model de urmat și de izbândă a lui Hristos asupra lui Anticrist. Pleacă dintre noi împovărat de ani și suferințe dar cu mulțumirea că și-a făcut slujba deplin „slujind Biserica și Neamul românesc”.

Slujba pro'odirii s-a oficiat în biserica ortodoxă din Ruși ctitoria părintelui, cu hramul Sf. Nicolae, sfințită de Înalt Prea Sfinția Sa Dr. Antonie Plămădeală. Aici se află și trupul pământesc depus, iar înmormântarea s-a oficiat pe data de 8 mai 1996, miercuri la ora 13.

Ceremonia înmormântării a fost oficiată de 11 preoți în frunte cu părintele protopop Dănilă Luca, răspunsurile fiind date de un cor de teologi.

Dumnezeu să-l odihnească și să-l așeze în ceata aleșilor Săi!

Pr. IOAN COȘA
parohia Ruși

Sf. Grigorie Palama despre Taina Sf. Cruci

(Urmare din pag. 1)

după trup, să fie desființată orice viațuire potrivnică lui Dumnezeu și Legii Lui. Să fie desființată legea păcatului cea din măduarele trupului care se opune legii minții, să nu mai lucreze și să nu mai stăpânească, ci să fie adusă la tăcere prin puterea vederii lui Dumnezeu (Rom. 7, 23). Nu este oare aceasta Crucea? Crucea este desigur, zicând împreună cu Pavel: „a răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele lui” (Gal. 5, 24).

Sigur că Moise a văzut atunci mai înainte arătarea lui Hristos ce avea să fie, având în față pravilștea măreață a rugului nears de foc (Ieșire 3, 2).

4. Taina a Crucii este deci fuga de lume și despărțirea de rudenie cea după trup, când aceasta împiedică viațuirea în dreapta cucernicie. La fel și exercițiul trupului, deși după cum zice Pavel la puțin folosește, împreună cu celelalte răstignește pentru noi lumea și păcatul. Iar după alt înțeles și noi suntem răstignii lumii și patimilor, acestea fiind de la noi... Când prin exercițiu practic urcăm la vederea lui Dumnezeu, când curățim și îngrijim omul cel lăuntric, căutând împărăția lui Dumnezeu cea ascunsă în lăuntru nostru, atunci ne răstignim lumii și patimilor (I Tim. 4, 8; Lc. 17, 21). Această vedere a lui Dumnezeu poartă în ea taina Crucii, căci ea răstignește lumii pe cei care s-au făcut vrednici să ajungă la ea...

5. Am văzut cum s-a lucrat taina Crucii la Avraam. Isaac, la rândul lui, s-a făcut tip al Celui ce a fost pironit pe ea, fiindcă ascultător s-a făcut tatălui său până la moarte, ca și Hristos (Facere, cap. 22; Filip. 2, 8). Berbecul care i s-a dat atunci a preînchipuit pe Mielul lui Dumnezeu. Cel care s-a dat pe sine spre a fi jertfit pentru noi. Lăstărișul acela în care era prins berbecul, era tip al tainei Crucii, căci sabec însemna lemnul iertării, după cum și Crucea se numea lemnul mântuirii. La fel, lucrătoare era taina și tipul Crucii și la Iacob, căci prin lemn și apă i-a înnulțit turmele (Facere, cap. 30). Lemnul preînchipuia Crucea, iar apa Sf. Botez care cuprinde în el taina Crucii, după cum și zice apostolul: „câți în Hristos v-ați botezat, întru moartea Lui

O luare de poziție

„SECTELE ASTĂZI ÎN FRANȚA, UN PERICOL SOCIAL”

Sub acest titlu, revista catolică Permanences, (Nr. 314, septembrie 1994), denunță activitatea unor secte religioase, ca „nouă formă de subversiune”.

Articolul începe cu întrebarea: „Ce este o sectă?” și răspunde analizând atât aspectul religios cât și cel social al cuvântului. „La originea oricărei secte se află inițiativa unui individ... Una din puterile majore ale unei secte este prezența unui guru, un șef atotputernic, cu autoritate incontestabilă care-și fascinează adeptii. În fond acest guru exercită întotdeauna o putere spirituală asupra fidelilor care-l urmează. Ținând, ca direct de la Dumnezeu, datorită unei revelații proprii, „secretul vieții veșnice”, gurul este mai mult decât un lider charismatic, el este un veritabil mântuitor căruia i se aduce un cult. Ca un Dumnezeu, el acceptă ofrande, onori simbolice, cum sunt florile, de cele mai multe ori însă mult mai palpabile, ecuci sau donații. În fața lui este necesar să te prostornezi, lui trebuie să-i păstrezi un respect infinit și să-l onorezi cu titluri imprumutate uneori din vocabularul biblic ca și cel de „profet și rege”, rezervat lui David Berg, fondatorul „copiilor lui Dumnezeu”, sau cel de „noul mesia” decernat lui Moon, altelei imprumutate din vocabularul religiilor orientale, cum este cel de „grațioasă divinitate” recunoscut lui Prabhucada, gurul sectei Krishna. Deținând singur formula de tămăduire, gurul controlează difuzarea mesagelor, singur sau ajutat de o oligarhie strict aleasă (...). Dar prezența unei persoane sus-puse nu este suficientă pentru a defini o sectă. Prudența este necesară pentru a evita amalgamul pe care inamicii catolicismului nu încetează a-l realiza. Este urgent și capital să amintim să secta impune o supunere totală adeptilor, impune un strict și total control al întregii vieți, manipulează spiritele. Ele aparțin deci unui univers totalitar, cu totul contrar spiritului creștin. Mesajul lor nu are nimic comparabil, cu atât mai mult spiritului creștin”.

După aceste considerații introductive, studiul insistă asupra temeiurilor sectei între care se enumeră formula de mântuire, o doctrină, un mesaj unic și universal. Maestrul a primit o revelație din cer și comunică discipolilor săi această știință perfectă care i-a fost acordată, el putând acorda dragostea și binecuvântarea lumii; el poate vindeca rănilor. „El a descoperit adevărul cu privire la om” — proclamă adeptii lui Ron Hubbard, gurul scientologiei; el anunță „dru-mul mântuirii totale” — afirmă adeptii lui Moon. Acest mesaj vrea să răspundă la toate aspirațiile omeniilor timpului nostru; înlătură angoasele și traumele societății noastre și propune construirea unei lumi noi. Dar el este reductor căci aduce o gândire unică și uniformă, aceea a maestrului, împiedică reflexia personală și distruge convingerile profunde impunând un limbaj aberant și repetitiv... În timp ce pentru creștini credința este o adeziune liberă a persoanelor, Biserica o comunitate vie, trupul tainic al lui Hristos, calea spre El, oferind credincioșului Sfintele Taine pentru a hrăni credința sa, o bogată Tradiție spre a alimenta cercetarea lui spirituală și meditația lui, o deschidere spre ceilalți și transcendența pentru a menține speranța sa, pentru secte credința este o supunere de sclav, comunitatea adeptilor un univers gol și interzis, cercetarea personală o simplă indoctrinare, vindecarea personală este o vagă iluzie cosmică. Iubirea în comunitate lasă loc uniformității totalitare... Centrata în jurul unui guru stăpân atotputernic peste trupul, peste inimă și suflete, desprinde de lume nu pentru a căuta mai bine pe Dumnezeu, cum urmărește tradiția monastică creștină, ci pentru a înstrăina mai mult persoana, secta nu este nici o biserică, nici o comunitate religioasă ca celelalte, nici o religie. Ea este un neototalitarism care confundă puterea temporală cu cea spirituală, un absolut care ia locul lui Dumnezeu, o subversiune de ordin religios și social care desprinde pe om de legăturile sale naturale și supranaturale.

În partea a doua a studiului sunt descrise pe scurt Principalele grupuri sectare. După datele furnizate de Asociația pentru apărarea familiilor și a individului (Paris, str. Père Julien 10) ca și după Centrul de Documentare contra Manipulațiilor Mentale (Paris, str. Turgot, nr. 19, fondată de scriitorul Roger Ikor, după moartea fiului său, victimă a unei secte), sectele se numără între 350 și 400, regroupând în sânul lor aproximativ 5000 membri. Deosebite unele de altele prin talia ca și prin doctrina lor, ele pot fi clasate în cinci mari ansamble.

1. Mai întâi, cele mai vechi, regroupând sectele ieșite din protestantism de talie internațională: adventiști, mormoni, martorii lui Iehova, centrând învățătura lor asupra sfârșitului veacurilor. 2. Apoi, cel mai puternic și mai dinamic, urmează grupul sectelor de origine orientală. Grupuri utopiste, ele încearcă a un veritabil sincretism religios pentru a atrage tineretul însetat de spiritualitate, de miracol, dar respingând dogmele mântuitoare. 3. Asociația internațională pentru cunoașterea lui Krishna. Amestecă politeismul ieșit din hinduism, cu o doză de monoteism creștin, puțină știință și câteva principii dietetice. 4. Asociația pentru unitatea creștinismului mondial, fondată în 1954 în Coreea, de Moon, „sub ordinea cerului”, predică în aparență unirea Bisericilor creștine pentru a lupta mai bine împotriva subversiunii comuniste. Dar, în realitate, predică un pseudo-creștinism, de credințe orientale relevat de puțină știință și asezonat de o mare doză de anticomunism.

5. Biserica scientologiei, creată în 1950 în California de Lafayette Ronald Hubbard, se numește „biserica” spre a se lega de contextul creștin, dar se hrănește din conceptele scoase din hinduism, din budism, toate grefate pe o bază psihanalitică. Filosofie religioasă, cu pretenții științifice, ea pretinde să vindece bolile toate, liberând prin hipnoză, spiritul de aberațiile sale.

6. Meditația transcendențială este mai puțin o religie și mai mult o metodă de a utiliza la maximum potențialul creierului uman. Aceasta explică succesul ei pe lângă oamenii de afaceri domici de a augmenta producția lor.

7. La aceste secte sincretice se adaugă Yoga, definită ca o tehnică de mântuire originală care își propune să libereze sufletul de condiția sa trupească prin exercițiul disciplinelor psihice și corporale; Budismul este cel care seduce mai ales francezii astăzi. Mănaștirile sale se instalează în vechile noastre ținuturi creștine. De fapt, budismul nu este o religie cât mai mult o cale a înțelepciunii; el ignoră transcendența și religia personală a Iubirii între Dumnezeu creatorul și creatura sa făcută după chipul și asemănarea sa. Buda nu este decât un om, nu Dumnezeu, un maestru, nu un profet... care învață că lumea este o iluzie iar și eul vrednic de dispreț; că înțelepciunea constă în aneantizarea oricărei dorințe, depășirea de sine și că mântuirea constă în fuzionarea în cosmos.

8. Mai trebuie semnalat grupul mai abundent al sectelor gnostice, ocultiste și esoterice, ca Teosofia, Fraternitatea albă, „Graalul”, etc. care practică inițierea, spiritismul, astrologia sau magia neagră pentru a atinge „cunoașterea” și a obține mântuirea.

9. Mult mai recent, există grupul de secte care pretind a ține de catolicism, formate din mici biserici legate de o persoană dotată cu o vocație particulară de exorcist, de vindecător sau văzător, dar total independent de magisteriul roman sau de Biserica locală.

10. Se mai pot aminti „Martorii lui Iehova”, sectă întemeiată în 1880 în America de Ch. T. Russel, vechi presbiterian, formând o societate ierarhicată, în mare creștere: 115.000 în 1942, 4 milioane astăzi din care 112 000 în Franța...

Pentru a termina, amintim sectele „Viitorul culturii”, sectele ecologice și, mai ales New-Age. Aceasta nu este de fapt o sectă, ci o nebuloasă mistică-esoterică omniprezentă în toate domeniile. Spiritualitatea ei sincretistă, gnostică, panteistă, inspiră toate sectele. Religie fără dogme, ea a înlocuit pe Dumnezeu intrupat al creștinilor prin omul făcut Dumnezeu al sectelor și al altor mișcări antioctreștine.

Un capitol din acest studiu pune întrebarea: De ce atrag sectele pe contemporanii noștri? — și se răspunde amintind criza civilizației noastre, în care sectele pretind să remedieze insuficiențele civilizației noastre materialiste. Apoi, secta vrea să umple golurile societății noastre în criza de identitate; ea aduce comunitate și fraternitate celor izolați. Fără repere orale, fără autoritate părintească, fără căldură umană, tinerii nu știu ce să facă cu libertatea lor, într-o lume rece și tehnicităată. Secta le furnizează un grup călduros, antidotul anonimatului ambient, autoritatea unui guru, o comunitate de viață remediu pentru izolarea urbană. În sfârșit, secta vrea să vindece rănilor oamenilor moderni... vindecă bolnavii; cu un cuvânt, secta înlocuiește pe Hristos și Biserica sa. „Pentru ce Biserica și îndeosebi Biserica catolică, au permis să li se confie această pozi-

ție?” — se întrebă retoric, autoarea studiului citat, și răspunde: Sectele au profitat din plin de criza religioasă pentru a se implanta. În timpul deceniilor 60 și 70, Biserica catolică s-a aflat în plină dezordine, haos și confuzii. Cu tot aggiornamento-ul ei conciliar, unii preoți au crezut că e mai bine să tacă sau să minimizeze primejdia sectelor. Uitănd de tezaurlor ce le-a fost dat să-l păzească, ei nu l-au transmis, sau l-au transmis rău, generațiilor de tineri; neglijând transcendența, ei au trăit în lume și au propus să hrănească trupurile în loc să poarte grijă de suflete; deveniți funcționari ai aparatului bisericesc, ei au pierdut simțul sacralului și n-au răspuns la setea de absolut a oamenilor debusolați prin căderea idolilor „progresului continuu” și al „comunismului”... Biserica părând că nu mai are nimic de spus lumii, lumea s-a întors de la ea... Sectele au umplut vidul religios recuperând și subversivând mesajul creștin... Pentru Biserica, sectele reprezintă o problemă pastorală; e necesar ca Biserica să lumineze judecățile contemporanilor noștri; să răspundă trebuințelor lor spirituale realizând o adevărată evanghelizare a acestor neopăgani. Acesta este mesajul liberator al lui Iisus Hristos, singurul care poate libera pe oamenii prizonieri ai unei civilizații fără suflet și fără ideal, și nu nebunia sectară.

Un capitol al acestui studiu se intitulează Cum ademesc sectele și în ce scop? — și răspunde prin trei faze succesive: 1. faza seducției, în care candida este copleșit de căldura umană, de prietenie la capătul cărora este preluat în sarcina grupului. 2. Atunci începe a doua fază a captării, distrugerea. Grupul îl încită mai întâi să rupă legătura cu tot ceea ce a fost în jurul lui înainte, familie, prieten, muncă — toate fiind prezentate ca o lume ostilă, încărcată de negativ, stăpânite de forțele răului, de care trebuie să se departeze spre a se purifica. „Familie, părinți, prieteni formează o treime cu Satan” — pretinde Moon. El trebuie să rupă cu rădăcinile culturale ale trecutului așa cum s-a rupt de rădăcinile umane spre a ajunge la mântuire. 3. A treia fază, aceea de reconstrucție, consistă în indoctrinarea novicului cu ajutorul procedeelor psihice sau psihologice... Trăind în teroare, privat de libertate de reflecție și de judecată, adeptul nu mai are nici o libertate și devine total transparent pentru „guru”-l său care reglează în întregime viața și manifestarea sa materială, spirituală, sentimentală și chiar sexuală. Despoiat de identitatea sa, discipolul nu poate decât să se supună sau să se simnică. El este supus unui adevărat vid de conștiință la o captare mentală, la o manipulare, la o permanentă spălare a creierului. Sunt metode utilizate în țările totalitare.

Se pune întrebarea, de ce utilizează sectele aceste metode și care este scopul profund al lor? În spatele măștii religioase, științifice sau ecologiste, se ascund în realitate, organizații cu scop lucrativ sau politic, ale căror activități lezează persoanele și amenință societatea întreagă. Sectele răspund de fapt la întreita ispită făcută lui Hristos de Satana. La primul scop se situează Tentația banului. Pentru a ajunge la mântuire, discipolul își golește depunerile de la bancă, vinde bunurile sale, varsă salariul său „guru”-lui prea iubit, care nu numai că-și mărește întreprinderile sale, dar devine foarte bogat. Astfel, Moon a realizat un adevărat imperiu industrial care acoperă lumea agroalimentară, mecanică și metalurgică, bancară și de comunicații, încât rare sunt sectoarele care-i scapă. De origine coreeană, averea sa este multinațională (ar fi peste 15 miliarde de dolari), cu investiții în China și Rusia. Este primul peste tot cu onoruri de șef de stat. La fel se poate spune și despre „Biserica scientologică”, sau despre adeptii lui Krishna, care practică traficul lucrativ de droguri sau cel al prostituției, ca secta „copiilor lui Dumnezeu”, pentru a se îmbogați... Tentația politică nu atinge toate sectele. Dacă sectele milenariste ca „martorii lui Iehova”, se arată desinteresați; dacă sectele de proveniență orientală, ca Krishna, preferă să pregătască o lume nouă, altele au ambiții politice, toate însă contrare spiritului creștin. În sfârșit, Ambiția personală și voiața de putere caracterizează pe toți acești preținși maștri. Exercițiul de putere absolut în secta lor, din care-și trag avantajul materiale substanțiale, ei pretind de asemenea să fie tratați ca zei... Ascultând pe șarpele Genezei, „veți fi ca niște zei”, el acceptă rugăciuni, tămădieri (lingușiri), omagii și titluri divine, „noul mesia”, „al treilea Adam”, aceasta este simplamente nomenclatura lui Moon. Putere financiară, politică și personală în serviciul unui „guru”, astfel apar sectele în realitate. Atrăgând tineri cu promisiuni amăgitoare, ele sunt o întreprindere totalitară, obscurantistă, o „reîntoarcere spre caverne”, după expresia lui Roger Ikor.

În final, autoarea studiului (Hélène BRUN) pune întrebarea: „Ce e de făcut în fața acestei provocări mortale pentru credință, pentru societate, pentru persoana umană pe care o reprezintă existența acestor secte?” — și răspunde, pe plan judiciar, este nevoie ca autoritățile competente să pună în lucrare o reglementare care să apere individul și societatea împotriva excocheriilor religioase.

„Pe plan religios, revine Bisericii să nu uite făgăduințele Botezului ei. Nu numai ea trebuie să ia în serios fenomenul sectar totalitar, dar ea trebuie să aibă preocuparea de a evangheliza persoanele, datorită de a insista asupra Revelației, mântuirea personală, asupra persoanei lui Iisus Hristos și asupra Adevărului, care singur va elibera omul prizonier al acestei noi religiozități în care sectele nu sunt decât partea manifestă”.

Ar fi greșit să se creadă că problema sectelor, a nocivității lor, pentru individ, pentru societate și pentru lumea întreagă, privește numai Franța. Ea privește umanitatea întreagă. Criticile aduse Bisericii catolice sunt valabile și pentru toate Bisericele istorice și chiar cele protestante, care trebuie să-și unească eforturile pentru o activitate misionară organizată; pentru o adevărată evanghelizare a credincioșilor lor.

Traducere, rezumat și adaptare: Preot prof. Dr. Gheorghe Lițiu

Despre Constantin Brâncoveanu... și despre mine *

I. — Luni după amiază (4 Aug. 1980) am avut musafiri (DM, AM, NC). Discuții la pahar. De toate...

La un moment dat „a venit vorba” și despre CONSTANTIN BRÂNCOVEANU (istoria noastră). DM îl evocă spontan; reia povestea cum i-au omorât Turcii copiii, unul câte unul (prin decapitare) și că ce băieți bravi au fost, că nici unul dintre ei nu a vrut să-și schimbe religia.

Mare cruzime și sadism din partea Sultanului ca să omore niște copii inocenți și încă în fața tatălui lor...

Dar și... că acel tată (care-și aștepta și el moartea), conștient, matur, poate fi și el acuzat de cruzime (?), că și-a lăsat copiii măcelăriți, căci putea să-i îndemne să treacă la mahomedanism, după șansa oferită de Sultan și atunci ar fi supraviețuit...

Că tatăl lor (Constantin Brâncoveanu) a fost și egoist, pe de altă parte, căci a vrut să moară împreună cu copiii săi, etc.

— Nu! Nimic din toate aceste raționamente perverse, am replicat eu.

Constantin Brâncoveanu a fost un autentic creștin. Un creștin mare. Un creștin adevărat... El l-a iubit pe Iisus și nu l-a trădat.

Ca Domnitor (ca rege) avea să dea un exemplu mare de conduită pentru poporul său și pentru generațiile viitoare (urmașilor săi, nouă românilor); de a nu fi lași în fața dușmanului, necum în fața morții; aspectul de suprafață („politic”, în limbaj modern) dar ceea ce este mai puternic, aspectul mai profund, mai semnificativ, este cum am spus că nu l-a trădat pe Iisus!

„Și iarăși va să vină...”

Gândul apropiatului sfârșit de veac și mileniu a turburat profund spiritele, generând sentimente, frământări și neliniște care mișcă inima. Nerăbdători și dezamăgiți, arzând de curiozitatea de a ști, unii oameni își fac socoteli fanteziste și grele. Cugetul la sfârșitul vremilor e chinuitor; frângе cuvântul, sfărâmă curajul; răvășește sufletul cu nopți nedormite, întrebări fără răspuns.

Dar, pe cât de sigură este a doua venire — ce se mai zice și Parusie — tot pe atât de neștută e Ziua aceea. Ca nimenea, însă, să nu rămână în neștiință, ci să fie cruțat de prea multă înfrustrare și zbucium zadarnic, învâjtătorul

oamenilor a dat răspuns valabil pentru toate veacurile, zicând: „Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici ingerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Mt. 24, 36).

Dacă nici Fiul lui Dumnezeu, ca om, nu cunoaște Ziua aceea mîrită și sfântă, luminoasă și infricoșată atunci cum cutează unii să susțină că știu această dată — și încă cu pretenție de precizie?

Căutând să înțeleagă ceea ce e pecetluit pentru muritorii, se pierd în hăjișul socotelilor fără capăt ale timpului, rătăcindu-se de la adevăr, fixează soroace false.

Îmbrăcați în haine de sărbătoare, își iau lumea în cap, hoărând prin sea într-o întâmplare a lui Iisus împărșit în involburare și neorânduială în popor.

Unii din cei cu soroacele susțin că Parusia a și avut loc, dar n-au văzut-o, Domnul venind pe neașteptate „așa ca un fur în puterea nopții” (Tes. 5, 2), ori ca fulgerul ce trece.

Implicațiile mărturiei

(Urmare din pag. 1)

dar mai precis, în sensul acesta: mărturisim pentru că ceea ce vedem și experimentăm devine parte din ființa noastră, într-un fel, și deci nu mai poate fi tăgăduit, așa cum ființa noastră nu poate fi tăgădită. A falsifica ceea ce am experiențiat înseamnă a ne falsifica pe noi înșine.

De asemenea poate mărturisim pentru că există o legătură între ceea ce se întâmplă, obiectul mărturisirii, și sentimentul aparținentei noastre la grup sau față de cel cărui a mărturisim. În acest caz mărturisirea are o dimensiune mântuitoare, în sensul răspândirii Adevărului (citește „vieții” din punct de vedere ontologic) la alții sau al aducerii altora la adevăr, sau la mai mult adevăr, la viață, la mai multă sau intensă viață.

Acest gen de reflecție reprezintă contextul în care activitatea lui Hristos, a Sf. Apostol, a Bisericii își capătă o și mai mare relevanță.

Intr-adevăr, mărturisirea adevărului este un imperativ ontologic, ea poate reprezenta cu îndreptărire deplină țelul suprem al unei vieți bine înțelese, așa cum o spune și pro-erbul:

„E înălțător să îți alegi un țel și-apoi trecând prin foc s-ajungi la el”.

În veacul apostolic s-a ivit un eres cum că venirea Domnului e așa de aproape, că oamenii au încetat lucrul (2 Ts. 3, 11); umbrau fără rânduială, provocau certuri și dezbinări; țineau spiritele în frământări vane și ciocot fierbinte. Refuzau să înțeleagă că Ziua Domnului va fi „o zi deosebită pe care singur Dumnezeu o știe” (Zah. 14, 7).

O, zi de lumină și bucurie pentru cei ce cu dor așteptau pe Stăpânul și, zi de jale și spaimă pentru inimile nesimțitoare!

Dar venirea Domnului va fi personală, văzută și adevărată, iar nu în nălucire sau închipuire, după socoteliile obscure ale celor ce îngrijorează lumea și o umplu de tulburare.

Cuvântul Scripturii privitor la Parusie este adevărul înșuși, lumina lumii, calea mântuirii. Însă Domnul nu vrea ca omul să pătrundă în tainele numai de El știute, nici să iscocească ceea ce este de-a pururi ascuns pentru el. Stăpânul lumii a pus hotărâți științei omenești, pe care mintea de pământean nu-l poate trece.

Răspunsul lui Iisus invățăcelilor Săi: „Vedeți să nu vă amăgească cineva” (Mt. 24, 4), cu eresuri și cu sminteli. Și iarăși le-a mai zis: „Nu este lucrul vostru ca să știți venirea și soroacele pe care Tatăl le-a pus întru a Sa atotputernicie” (Fa. Ap. 1, 7).

Grija aceasta trebuie să stăruie neîncetat în mintea noastră; și fim osărduitoari în răbdare, și purtarea crucii pe care ne puse-o pe umeri spre îmbunătățirea vieții.

Dacă nimenea nu știe data exactă a Venirii, totuși spre pacea înmii și înșenina ea speranței, Milostivul ne-a dezvăluit unele semne prevestitoare.

Luminătorii cerești se vor în tuneca; pe pământ vor fi vraji și războaie, foamete și ciumuri și urăciuni, cum n-au mai fost.

Se va propovădui Evanghelia toată zidirea, împlinindu-vremile neamurilor, biruindu-toate în Hristos. Se va scu antihrist cu ceata sa de prooroc mincinoși, făcând minuni false. „Și va fi strămtorare mare, cum n-a mai fost de la începutul lumii și nici nu va mai fi” (Mt. 24, 21).

Toate neamurile vor plânde de jale și obidă.

În final pe cer se va arăta Crucea lui Hristos în văpăi lumină, sunete de trâmbițe răsnând în tot pământul. Înconjurat de slavă Împăratul Păcii va veni pe nori, precum fulgerul de răsăritul soarelui până la apusul lui, în văzul tuturor, ca nimeni să nu aibă cuvânt de apăra precum zice Apos'olul: „Acum, Care s-a înălțat de la viața Cer, astfel va și veni, pe L-aj văzut mergând la Cer” (1 Ap. 1, 11).

Nu avem trebuință a ști tainele cele pentru mântuirea noastră — înduratul Dumnezeu ne descoperă cât ne este nevoie — și de aceea nu este de folos a ne zbuciuma cugetul de soroace. Domnul ne-a încredințat că va veni, dar n-a fixat vremea. „Venirea lui — zice procerul — este sigură ca ivirea

* Din volumul: Rendez-Vous sau Întâlnire cu mine însumi, New York, 1987.

(Continuare în pag. 4-a)

Episcopul NICHITA DUMA al Argeșului (1923—1936)

Blajinul episcop Nichita Duma (din botez, Vasile) al Argeșului, „și-a încredințat sufletul său pentru veșnicie în mâinile Domnului” la 16 aprilie 1936, acum 60 de ani, în ziua din săptămâna luminată, și a fost înmormântat în ziua de 19 aprilie la Mănăstirea Turnu, într-un loc aproape de fostul episcop cărturar al Argeșului, Gherasim Timuș (1894—1911).

Prohodirea sa arhierescă a avut loc la Curtea de Argeș, într-un cadru solemn, ca pentru marile personalități. Au participat atunci reprezentantul Casei Regale, cu o gardă militară, delegatul S.ântului Sinod și al Patriarhiei, al Ministerului Cultelor, al Senatului, fiind prezente și toate școlile de toate gradele din localitate și mulțime de credincioși, din toată eparhia, împreună cu preoții lor, care umpluseră tot spațiul parcului mănăstirii. Fusesse ales episcop al Argeșului la 5 iunie 1923, într-o vreme plină de greutăți, după primul război mondial. Se născuse la 26 aprilie 1894, în Săcalu de Pădure, jud. Mureș. A urmat liceul în Năsăud (1875—1883) și Institutul Teologic din Sibiu (1883—1886). A funcționat ca învățător la școala primară confesională din Hodac, jud. Mureș (1886—1890), apoi ca preot-paroah în Jăbenița-Mureș și catehet al elevilor ortodocși de la gimnaziul din Reghin (1890—1900). A fost ales protopop al Cetății de Piatra, cu sediul în Tg. Lăpuș (1906—1912), apoi în Reghin

(1912—1923) și senator în 1919 și 1922. A rămas văduv la 5 iunie 1923 și a fost ales episcop al Argeșului (călugărit sub numele Nichita), hirotonit la 20 iulie și instalat la 18 noiembrie, unde a păstorit până la moarte.

Adusese din Ardeal un precept spirit gospodăresc și administrativ. Se simțea leșat de viața satului și a tinut să fie în legătură cu lumea satelor din eparhie, prin deseale sale vizite canonic pe care le făcea și, mai ales, însoțind sfințele moaște ale Sfinței Filofteia de la Argeș prin saatele calamitate de secetă sau de alte nenorociri. În mijlocul sătenilor se ruga împreună cu ei, îi îmbărbăta, îi sfătuia părintește, îi încuraja și-i îndruma. Îi invita pe cei în nevoi și necazuri la reședința sa din Curtea de Argeș, unde găseau totdeauna ușa reședinței deschisă, un sfat părintesc și un ajutor. Se apлека cu el duhovnic pentru toți cei care-i cereau să-i mărturisească. Tutorul era și sfântul părinte vlădica de la Argeș.

Nu avea consistoriu eparhial. Pricinile care se iveau le împăca el. În timpul Postului mare își chema preoții din eparhie, planificat, să vină la el pentru mărturisire. Era în legătură cu fiecare preot, le cunoștea nevoile, ca și lipsurile și realizările. Cuvântul lui era la inima tuturor preoților, plin de căldură și respect filial.

În zilele de post, miercurile, vinerile, ca și în Postul Mare erau prilejuri pentru ei de a ieși

din reședință și singur, însoțit doar de călugărul său de casă, venea pe jos, cale de vreo 2 km până în piața orașului, unde, de gâsea pe cineva vânzând alimente de dulce, ouă, brânzeturi sau carne, îi amenința cu cărja și-i trimitea acasă. Oprea pe măcelari să vândă carne în posturi și să aibă prăvăliile deschise. Pe tot parcursul drumului ce-l străbătea pe jos, până în piața orașului, dus și întors, binecuvânta pe toți cei care-l întâlneau în cale și care veneau să-i săute mâna și le spunea câte un cuvânt de suflet. Era sfântul părinte al orașului, din cuvântul căruia nu ieșea nimeni.

Am cunoscut, așa cum îl prezintă în Curtea de Argeș, în perioada anilor 1927—1932, când am urmat cursul inferior, clasele I—V, al Seminarului teologic de aici. Venea la noi, la Seminar, la serbările de deschidere și închidere a anului școlar, ca și la serbarea de Crăciun. Venea numai singur, însoțit doar de călugărul său de casă. Ne privea cu niște ochi blânzi și-nrourăți, care-l luminau fața ca pe a unei sfinte din icoane. Ne vorbea puțin, adresându-ne numai îndemnul: Să fiți cuminiți, copii, să-nvățați și să fiți ascultători. Il înconjuram cu un respect pornit din inimă, ca pe un bunic blajin și blând și ne-a rămas chipul său în suflețe ca al unui sfânt din catapeleasmă.

Fusesse înzestrat de Dumnezeu cu un iscusit spirit gospodăresc. Lângă fântâna „Măstera Manole” și-a ridicat o gospodărie țărănească, ce imita gospodăria lui, pe care o lăsa în Ardeal. Avea aici vite, păsări și câini și o grădină de zarzavaturi, cu un heleșteu cu peste la mijloc, unde-i plăcea să pescuiască. A refăcut toată gospodăria episcopiei, care se găsea în ruină și a rezidit cancelariile episcopiei. S-a îngrijit de mănăstirile distruse sau ruinate, ca să le dea viață. A refăcut mănăstirea Turnu, care arsesse. A reînființat mănăstirea Robaia și schitul Strihăreț de lângă Slatina. A făcut reparații la schitul Bascovele, pe care l-a înzestrat cu un atelier de țesătorie ca și reparații la mănăstirea Văleni, pe care, la fel, a înzestrat-o cu un atelier de țesătorie. A sprijinit zidirea impunătoare a local al fostului Seminar teologic din Curtea de Argeș de către pr. Mihail Chirță, ca și ridicarea localului Școlii de cântăreți. (BOR, 1936, p. 204—205; Mitr. Olteniei, 1965, nr. 7—8, p. 625—626).

A antrenat pe preoți la construirea de biserici noi ca și la refacerea celor ruinate de război. Toată eparhia sa se găsea într-un șantier de lucru, datorită elanului său gospodăresc. Numele său a rămas legat de multe sfințiri de biserici din eparhie, unde este pomenit până astăzi cu evlavie.

Episcopul Nichita Duma a rămas pentru eparhia Argeșului cu județele Argeș și Olteț, și după trecerea a 60 de ani, tot sfântul părinte vlădica de la Argeș, care a pășit alături de sfinții lui Dumnezeu în păstoria sa, al cărui nume în vece este pomenit în împărăția cerurilor.

Pr. I. Ionescu

„Și iarăși va să vină...”

(Urmare din pag. a 3-a)

rilor” (Os. 6, 3).

Pildele cu slujile credincioase, cu fecioarele înțelepte, ispravnicii harnici și alte ne îndeamnă să ne petrecem vremea vieții, nu culcați și dormind, ci să-vărsim lucrul Domnului și să-privim.

Domnul puterilor ne întreabă, dovenindu-ne: „**Îndrăzniți voi oare să vă întrebați despre cele viitoare**” (Isus Sirah 45, 11).

O, căți credincioși își nascocesc un elmal de marasm moral și se complac în nălcirile de bolnavi, iluzii vane, contemplantare pasivă. O, în ce chip alnic se sting făclile inimilor noastre!

Unora li se pare că trăiesc zilele de urmă ale lumii, altora gândul acesta, fecundat de soavățel, le însușă teamă, emoții, nesiguranță. Le istoveste sufletul de îngrijorări.

Semnele ce se petrec sub ochii istoriei, ca fenomenele cerești, seismele, moimel, războaiele etc., sunt întâmplări firești, care n-au legături cauzale cu sfârșitul veacului. Semnele Parusiei sunt unice, impresionante, nemaivăzute.

Cum se cade nouă a aștepta mărita venire?

Societățile noastre strâși de veghe cu candelile credinței aprinse, sărăcind în rugăciune, arzând cu duhul, bucurându-ne întru nădejde, petrecând în cuvântul Domnului.

Învățatură despre Biserică

„Căci noi ai lui Dumnezeu împreună-lucrători suntem; voi sunteți ogorul lui Dumnezeu zidirea lui Dumnezeu.”

(I Cor. 3, 9)

Îată un text din Sfânta Scriptură, în care se găsește, precum se vede, două pronume personale: „**noi**” și „**voi**”. Cele două pronume sunt două cuvinte cu care se încep două definiții, ce se dau în acest text sfânt: prima este definiția, dascălească, ce se adscribe apostolilor lui **Hristos** și tuturor urmașilor Lui, iar cea de-a doua este definiția care se adscribe **credincioșilor**, ascultătorii ai învățăturilor sfinte primite de la păstoriile sufletesti. Amândouă definițiile cuprind învățatura despre Biserică, în înțelesul de obște sau comunitate, și învățatura despre membrii ei, adică despre cine face parte din Biserică.

Cuvintele acestea sunt scrise de Sf. Apostol Pavel către comunitatea sau obștea creștină din Corint, unde se iviseră ușoare dezbinări, pentru că unii credincioși de aci prețuiu mai mult pe Apostolul Pavel, alții pe Apostolul Petru, alții pe un mare predicator, Apollo, iudeu din Alexandria. Unii aveau preferințe pentru unul, alții pentru alul etc. Ca să stingă orice duh de dezbinare, din acest punct de vedere, din Biserică din Corint, Sf. Pavel le adresează acest cuvânt de învățatură, atât despre apostolii conducători ai Bisericii, pe care-i numește „**împreună-lucrători ai lui Dumnezeu**”, cât și despre credincioși, pe care-i numește, metaforic, „**ogorul și zidirea lui Dumnezeu**”.

„**Împreună-lucrătorii lui Dumnezeu**” sau păstoriile sufletesti, sau clerul, unii prin aceeași credință în Hristos cu credincioșii laici, numiți aici „**ogorul**” și „**zidirea**” lui Dumnezeu, formează Biserica, în înțeles de obște sau comunitate creștină. Atât clericii cât și credincioșii se împărtășesc din aceleași sfinte taine și formează o unitate sfântă. Ceva mai mult, în Biserică se cuprind și ființele spirituale, nevăzute, înzestrate cu minte și liber-

Despre Constantin Brâncoveanu... și despre mine

(Urmare din pag. a 3-a)

în fiecare an; atât pe plan religios cât și național. El este un exemplu, pentru noi toți, atâta timp cât noi vom viețui ca popor.

Pentru un moment toți tac.

AM, sparge ghița și face o adăugare „tot în legătură cu Domnitorul Constantin Brâncoveanu.

Zice că înainte de a fi fost chemat la Poarta Otomană, i-ar fi zburat o găină în brațe și că atunci când o pasăre zboară către tine și îți vine în brațe este întotdeauna un semn de moarte... Și că soția Domnitorului i-ar fi spus:

— Hai să plecăm de aici; hai să fugim, să ne ducem în Transilvania, căci vezi?; și-a zburat găina în brațe și asta moarte înseamnă...

El n-a ascultat-o, ... etc.

II. — Miercuri tot după amiază (6 Aug. 1980) eram la serviciu. „Lucrez” ca ușier (doorman) în Greenwich Village. Cum e vară, tin ușile deschise; iar eu stau înăuntrul, în primul hol (lobby) și răsofoiesc, ca de obicei, presa sau vreun magazin.

În dreapta mea este o fereastră mare la trotuar (side walk). La intrare avem un baldachin (canopy) pentru a ne ține umbră dar mai ales pentru a ne feri de ploaie (foarte uzuale în America).

Cum stăteam așa liniștit pe scaun și citeam, dintr-o dată am auzit un zgomot de m-am și speriat; o lovitură puternică în geamul (vitrina) de lângă mine.

— Bum!

O pasăre neagră (neidentificată) din afară, venise în zbor direct către mine și se izbise puternic de fereastră, chiar în dreptul capului meu. Apoi (poate cu gălă frânt) a făcut prin aer stânga impejru și s-a îndepărtat în direcția opusă și a intrat în coroana (în frunzele) unui copac de vis-a-vis, pe partea cealaltă a străzii.

Am rămas pe gânduri (meditativ) și am privit atent copacul, ca să văd pasărea din nou, dar ea n-a mai ieșit de acolo (a rămas ascunsă printre frunze).

Ce-o fi căutat pasărea asta, de a venit în zbor pe sub „canopy” și evident direct înspre mine?

Și automat mi-am adus aminte de relatarea în legătură cu Constantin Brâncoveanu.

Să fie asta un semn de moarte pentru mine ... cumva??

III. — Vineri seara (8 Aug. 1980) pe la orele zece și jumătate mă aflam la serviciu (lucrez de la ora patru până la douăsprezece noaptea).

O domnișoară din Boston Mass. locuiește la noi ca subchiriaș (sublet) numai pe timpul verii. S-a oprit lângă mine:

— Crezi tu că ai putea să mă ajuți să-mi păs-trezi locul asta (și mi-a arătat unde) pentru a-mi

tate, adică sfinții îngeri, care sunt „**duhuri slujitoare ale lui Dumnezeu**”, timise să slujească pentru mântuirea omului (cf. Evrei 1, 14). Biserică cuprinde, de asemenea, și pe toți dreptii care au adormit în Domnul, adică pe cei care au trăit și au murit cu credința și nădejdea în Hristos, ca Răscumpărător al lumii, chiar înainte de venirea în lume a Mântuitorului Hristos.

Cum se vede, Biserică este așezământul sfânt, întemeiat de Domnul Hristos, spre sfințirea și mântuirea oamenilor care cred în El și cuprinde atât pe cei ce cred în El, cât timp viețuiesc pe pământ, cât și pe cei care s-au mutat din această viață, înarmați cu credință și nădejde în Dumnezeu, încălziți de focul dragostei și împodobiți cu fapte bune. Biserică este deci obște nevăzută, a celor de pe pământ, și obște văzută, a celor din cer. Prima obște poartă numele de **Biserică luptătoare**, pentru că ea luptă încă cu păcatul „**până la sânge**” (cf. Evrei 12, 3—5), iar cea de a doua obște poartă numele de **Biserică biruitoare**, pentru că membrii ei au biruit păcatul, și au primit „**cununa dreptății**” în ceruri (cf. II Timotei 4, 8; I Petru 5, 4). Amândouă aceste Biserici alcătuiesc același trup al lui Hristos.

Ceea ce trebuie să țină minte credincioșii din Biserică celor de pe pământ este că aceste două Biserici sunt strâns unite prin legătura iubirii, ce se arată neîncetat, prin rugăciunile reciproce, mult folositoare, adică prin rugăciunile celor vii, pentru cei morți, și mijlociilor celor adormiți pentru cei ce sunt încă în această viață (cf. I Cor. 12, 26—27; I Timotei 2, 1; Luca 16, 27—28). Este cu puțință ca cei adormiți să mijlocească, pentru cei ce sunt în viață, pentru că sufletele lor sunt vii, și au conștiință (Luca 16, 23), au rațiune, simțire, voință, ca și sufletele celor ce sunt vii. De aici urmează îndatorirea credincioșilor vii, de a face rugăciuni și parastase pentru credincioșii morți, în zilele rânduite de Biserică: la 3, 9 și 40 de zile, apoi la anul și din an în an, sub numele de pomeniri, cât și în anumite zile de peste an, ca în Sămbăta morților, în Sămbăta moșilor și în Sămbetele Postului Mare. De obicei, aceste rugăciuni sunt unite cu jertfa cea fără de sânge, adică se fac la Sf. Liturghie, când se săvârșește și Sf. Euharistie și se însoțesc cu milostenii și faceri de bine, ca astfel, să se roage cât mai mulți pentru odihna sufletului celor răposați.

Textul acesta al Sf. Scripturi, care ne dă învățatura fundamentală despre Biserică, ne mai dă încă o învățatură, în strânsă legătură cu aceea despre membrii Bisericii, și anume că există o deosebire esențială între păstoriile sufletesti și turma ascultătoare, adică între cler și credincioși. Clericii sunt numiți „**împreună lucrători ai lui Dumnezeu**”, iar credincioșii sunt numiți „**ogor**” și „**zidirea**” a lui Dumnezeu. Ceva mai departe (I Cor. 4, 1), păstoriile sufletesti — ierarhia bisericească — sunt numiți „**slujitori ai lui Hristos**” și „**iconomi ai tainelor lui Dumnezeu**”, subliniindu-se deci rolul distinct al ierarhiei divine, față de credincioși. Apostolul spune că socotința aceasta despre rolul și funcția deosebită divină a clerului față de credincioși trebuie s-o aibă „**fiecare om**”, adică atât toți oamenii, laolaltă, cât și fiecare om în parte: „**Așa să ne socotească pe noi fiecare om**...”

Clerul, alcătuit din trei trepte — episcop, presbiter și diacon — formează **Biserică conducătoare** sau învățătoare și ierarhia bisericească, iar membrii conduși formează **Biserică ascultătoare** sau turma cuvântătoare. Ierarhia bisericească își are obârșia în însuși Domnul nostru Iisus Hristos (Matei 10, 1; Luca 10, 1) și în coborârea Sf. Duh peste

(Continuare în pag. a 6-a)

Pr. Prof. Nic. Petrescu

PROTOPRESBITER DR. KONSTANTIN KARAI SARIDIS „Elemente liturgice specifice în Biserică Ortodoxă Română”

Editura Pektasi. Atena 1996, 183 pag.

Problemele liturgice în general și cele referitoare la Sf. Liturghie, ca centru al cultului divin ortodox, în special au preocupat și preocupă și astăzi în egală măsură pe specialiști, care se străduiesc să arunce o lumină asupra acestora, scoțând în evidență elementele comune sau alteori elemente ce deosebesc nu în mare măsură și nu în esențialitate cultul Bisericii Ortodoxe Autocefale ce păstrează cu sfințenie unitatea dogmatică, cultică și canonică.

Părintele protopresbiter Dr. Konstantin Karaisaridis, paroh al Bisericii „Sf. Marina” din Ano-Illisia — Atena, a scris recent în Editura Pektasi, ultima lucrare a P. C. Sale și care este închinată în întregime aspectelor liturgice din cultul Bisericii Ortodoxe Române.

Având titlul „Elemente liturgice specifice în Biserică Ortodoxă Română”, cartea se vrea să fie un îndreptar la îndemâna cititorului ortodox grec preocupat de viața liturgică a Bisericii noastre românești.

Bun cunoscător al limbii române și al vieții religioase din țara noastră, P. C. Sa fiind cu ani în urmă doctorand al Facultății de Teologie din București, care i-a acordat titlul de doctor în teologie, părintele Karaisaridis observă cu finețe și cu acrivie științifică particularitățile specifice ale cultului Bisericii noastre mărturisind în prefață că lucrarea aceasta este o completare și o dezvoltare a unor studii publicate de P. C. Sa încă în anii studiilor de doctorat. Lucrarea este structurată în două părți mari:

1. Elemente liturgice specifice în Biserică Ortodoxă Română și,
2. Problematika liturgică românească în contextul general al Ortodoxiei.

Partea întâi cuprinde două capitole:

1. Unitatea liturgică și diversitatea în Biserică Ortodoxă și trazează pe larg probleme ca: legătura dintre dogmă și cult, tipicul Sf. Bava și rolul lui la realizarea uniformității liturgice, limba liturgică și rolul ei în cultul ortodox etc.

Capitolul doi are subtitlul „Forma și extensivitatea elementelor liturgice specifice ale Bisericii Ortodoxe Române”, și în el sunt tratate o serie de probleme cum ar fi: caracteristicile generale ale tradiției liturgice românești, problema inovațiilor liturgice, tipicul folosit în Biserică noastră, cărțile noastre de ritual, sfinții români, slujbele le acatist închinătate sfinților precum și rânduiala celor șapte laude și cum se practică ele în mănăstirile și Bisericile din cuprinsul Patriarhiei Române.

O atenție deosebită o acordă autorul Sf. Liturghii, așa cum se săvârșește ea în Biserică noastră, arătând indicațiile speciale pe care le observă preotul și diaconul în timpul Sf. Liturghii, conform înrămurilor cuprinse în edițiile românești ale Liturghierului. Sunt rătate unele deosebiri întâlnite în povăturile liturgierului româneesc față de edițiile grecești — așa bunăoară ritualul pregătirii sfinților slujitori pentru începerea Sf. Liturghii — mult simplificat în turghierele grecești, pomenirile de la ieșirea cu sf. darul inexistent în liturgia greacă, invocarea Sf. Duh înainte de epicleză prin bștirea troparului ceasului al III-lea, „Doamne cela ce pe preafântul tău Duh...” și care de asemenea nu există în ritualul grecesc, precum și altele.

În același capitol se fac mențiuni despre alte slujbe religioase în cultul Bisericii noastre precum: slujba înmormântării, exorcismele Sf. Vasile, slujba Prohodului Domnului precum și despre rânduiala Sfinților Sf. Paști și a binecuvântării icoanelor, cele două în urmă neexistând în ritualul liturgic grecesc.

În partea a II-a sunt expuse în două capitole probleme referitoare la uniformizarea cultului în Biserică Ortodoxă Română, unde autorul recunoaște că există, cu mici excepții și acestea cu totul insignifiante, o unitate desăvârșită, apoi contribuțiile liturgicilor români la clarificarea unor aspecte liturgice ce privesc Ortodoxia în sãmbau, rolul Sf. Tradiții în viața liturgică și influența acesteia în rmarea și desăvârșirea poporului lui Dumnezeu.

În Epilog autorul declară că, în ceea ce privește cultul divin public al Bisericii Ortodoxe Române, acesta este cuprins în general în eleași norme și jaloane ale ecumenicității ortodoxe având în înegime aceleași caracteristici fundamentale. El are profunde legături cu tradiția liturgică grecească, deși a avut de suferit și influențe și tradiții liturgice slavone dintre care unele — recunoaște autorul — s-au menținut până astăzi.

Sunt arătate și strădanile actuale ale liturgicilor români privare la uniformizarea cultului, concluzionând că aceștia din urmă au adus și își aduc o contribuție însemnată în cadrul mișcării liturgice ortodoxe contemporane, participând activ la elaborarea agendei de lucru în acest domeniu al viitorului Sfânt și Mare Sinod al Ortodoxiei.

O listă a principalelor lucrări de specialitate consultate de autor limba română, din care nu lipsesc nume de rezonanță ale marilor urgiști români ca pr. Petre Vintilescu, Pr. prof. Ene Braniste, miopoiul Dr. Nicolae Corneanu, arhiepiscopul Dr. Vasile Costin, pr. prof. Dr. Liviu Streza (astăzi episcop), Pr. prof. Dr. Nicolae Nelea și alții, vine să întregescă această lucrare meritorie a părintelui protopresbiter Konstantin Karaisaridis, un prieten sincer și detat al poporului român și al Bisericii noastre strămoșești.

Arhid. Visarion Dumitru Bălțat

Comunitatea Sf. Fecioare Maria

The Community of Saint Mary the Virgin, așa cum se numește în limba engleză, își are reședința în Mănăstirea Sfânta Maria, la Wantage în comitatul Oxford.

Această comunitate a avut parte de un început ezitant, început caracterizat de o serie de elemente descurajatoare, de o temelie alcătuită din cărămizile dragostei și credinței, așezate pe „nisipurile mișcătoare ale incertitudinii”.

S-a reușit depășirea fazei critice de început, în special datorită legăturii și îndrumării celui care poate fi considerat mentorul și întemeietorul Comunității, și anume William Butler. Acesta a fost preotul paroh de Wantage începând din 1844.

William Butler, după ce a primit vicariatul (parohia) de Wantage, a avut în vedere alcătuirea unei asociații feminine, care ar fi trebuit să aibă printru preocupările ei și una referitoare la o anumită activitate, aceea de a pregăti surorii (viitoare călugărițe), care să meargă două câte două, în sate ca învățătoare. Această activitate avea drept scop îmbunătățirea educației și creșterea nivelului cultural în mediul rural. Dorința lui W. Butler era, în fapt, aceea de a marca un început în direcția formării de viitori învățători rurali care să contribuie mai accentuat la răspândirea cunoștințelor și a educației culturale, la sate iar mai apoi acești învățători să se constituie într-un element de sprijin pentru Biserică.

Destul de curând, în 1848, planurile lui W. Butler au fost aprobate de superiorul său Arhidiaconul Manning. Astfel este chemată la Wantage Elisabeth C. Lockhart, care va petrece Postul Paștilor anului 1848 împreună cu familia Butler, devenind în scurt timp o prietenă apropiată a familiei.

Cu Elisabeth Lockhart s-a gândit D. Butler să aducă la realitate planurile sale, având deplînul ei acord în această direcție. Curând după Paști, două căsuțe au fost cumpărate, și astfel s-au pus bazele noii Comunități.

La început în aceste două reședințe au activat Elisabeth Lockhart ca Maică Superioară și Miss Reid, o profesoară și totodată cunoștința mai veche a Elisabethei. După aceea au mai venit două tinere fete care se ocupau cu gospodăria și care totodată au început pregătirea în vederea participării depline la activitățile Comunității, cu dorința exprimată ca în viitor să devină maici. Activitatea pe care trebuiau să o presteze, era aceea de a preda în fiecare zi, într-o școală de fete și de a vizita săracii și bătrânii bolnavi.

Către sfârșitul anului 1848, mica comunitate s-a mutat într-o casă mult mai spațioasă și mai comodă. În februarie 1849, numărul membrilor comunității a crescut cu încă două surori.

Ideea lui W. Butler, prima ca importanță pentru Comunitate, aceea că ar trebui să se constituie în primul rând ca un Ordin educațional, a trecut pe plan secund, și aceasta în favoarea unei intense activități duse în cadrul școlilor de reeducare, activitate spre care Elisabeth Lockhart se simțea mai atrasă. Acest fapt a provocat o adevărată mahnire lui W. Butler, mahnire exprimată într-o scrisoare adresată superiorului său ierarhic Arhidiaconul Manning. În această scrisoare este deplinsă dezicerea de la scopul inițial și de la ideea de bază de la care s-a pornit alcătuirea acestei Comunități.

După câteva luni de discuții și evaluări, s-a decis, cu asentimentul și cu sprijinul lui Butler, că acea casă de reeducare pe care intenționa să o deschidă E. Lockhart, ar trebui deschisă la Wantage sub conducerea Arhidiaconului Manning și a Reverendului T. Vincent, preotul paroh doi al parohiei Wantage, acesta din urmă ca și capelan al casei.

În data de 2 februarie 1850, patru preoți, patru surori și câțiva simpatizanți, s-au întâlnit pentru a porni împreună și a se dedica primei activități de tip corecțional, asumate de surori din cadrul Bisericii Anglicane, de la Reformă și până atunci.

Trei luni mai târziu, însă, când această activitate demarată cu greu pornise să funcționeze spre bine, Arhidiaconul Manning și cu Maică Superioară s-au convertit la romano-catolicism și au plecat la Roma. Ei au fost curând urmați de un alt preot împreună cu o soră. Această convertire a echivalat pentru Butler cu o dezertare, și i-a cauzat un șoc teribil. Întrebarea care îi persista în minte era aceea referitor la cum vor reacționa celelalte două surori rămase. Astfel el începe o serie de demersuri pentru a le păstra pe o poziție similară cu cea anterioară piercării celor patru. Acțiunea sa va fi până la urmă încununată de succes.

Una dintre îndatoririle esențiale ale sfinților slujitori bisericești este activitatea permanentă de propovăduire a dreptei credințe și de călăuzire a vieții credincioșilor în învățătura Bisericii. Se urmărește întărirea iubirii creștine, materializată în fapte bune și totodată eliminarea patimilor omenești, care pot submina năzuința omului spre dobândirea mântuirii. E o acțiune de pastorație, de înduhovnicire a credincioșilor, care se poate desfășura prin diferite metode. Cea mai importantă dintre acestea nu se pare a fi Spovedania. Elementul principal în Spovedanie este, ca în orice Taină, lucrarea lui Dumnezeu. Fără îndoială, însă, că în scaunul Spovedaniei, duhovnicul are prilejul cel mai potrivit de a învăța pe credincioși adevărurile esențiale pentru mântuire și de a-i trezi sensibilitatea religioasă și morală în fața problemelor vieții. Duhovnicul îi poate conduce și îndrepta gândirea lui în direcția eliminării păcatului. Între duhovnic și penitent se creează o legătură sufletească, favorabilă orientării penitentului spre o viață curată în Hristos. Duhovnicul e dator să păstreze această legătură și să devină un cărmuitor permanent al credincioșilor săi, un judecător înțelept și blând al faptelor și gândurilor lor, un mângăitor la care fiii săi duhovnicești să găsească, în orice împrejurare, soluții și dezlegări în găutăle prin care le e dat să treacă. Credinciosul vede în duhovnicul său un ocrotitor spiritual, un părinte care se roagă pentru el și împreună cu el pentru usuraarea greutăților sufletești, pentru împăcarea conștiinței sale și deschide calea spre Hristos.

E posibil ca acest aspect al legăturii sufletești despre care vorbim să dea impresia unei păstoriri individuale. Experiența arată, însă, că pastorația individuală stă la temelia pastorației colective și că în ultima instanță țelul pastorației este instalarea unei vieți duhovnicești în toată parohia și nu numai într-o parte dintre credincioșii ei. Dezvoltarea și progresul vieții creștine este stabilirea unei legături morale între fiecare ins în parte și între totalitatea credincioșilor „ca toți să fie una” în credință și viață, în aspirații spre bunăstare și de-

IMPORTANȚA TINEI MĂRTURISIRII ÎN PASTORAȚIE

săvârșire. Duhovnicul știe prea bine că Fiul Omului a venit să caute și să măntuiască pe cel pierdut (Lc. 19, 20), iar el, duhovnicul, reprezintă în fața parohiei pe Fiul Omului. E necesar deci ca el să se preocupe și de cei ce se pot rupe de Biserică și implicit de Hristos. În primul rând trebuie cercetate și aflate cauzele sârăcii sau lipsei lor duhovnicești. Traînd în mod pozitiv cauzele, sau înlăturându-le, se vor înlătura și ectele nocive față de suflet și față de Biserică. Cu a'tutorul Spovedaniei se pot afla mai ușor aceste cauze și se pot găsi mijloace de a le înlătura. Se constată de cele mai multe ori că în parohiile în care credincioșii se mărturisesc în număr mare, iar duhovnicul acordă atenție fiecărui caz, frecvența la sfintele slujbe este în creștere și influențele prozelitismului sectar devin fără efect.

Nu e deloc ușor să fii duhovnic, pentru că ești nevoit să înțelegi și să dezlegi problemele vieții tuturor și să contribuie în cea mai mare măsură la trezirea puterilor interioare latente ale omului spre tot ce este bun. Trebuie să înveți mereu să cunoști starea sufletească a fiecăruia. În Spovedanie, sub raportul cunoașterii penitentului, nu se pot formula reguli. Nu vei găsi doi penitenți identici. Fiecare are eul său propriu. Duhovnicul trebuie să dobândească treptat în cunoștința de a părunde în acest eu, fără a leza pe cineva în demnitatea lui.

Unele îndrumări sunt date duhovnicului în povătuirile Motu-felicului, dar ele sunt principii generale pe care duhovnicul e dator să le aplice la cazuri individuale. Astfel trebuie să ținem cont de vârsta, starea socială,

În acest moment dificil, Episcopul Wilberforce a dat dovadă de adevărat prieten, atent și de încredere. Astfel el se hotărâște ca la prima ocazie potrivită să viziteze Comunitatea, ceea ce a și făcut, mai mult chiar la sugestia sa au fost făcute o serie de modificări și de îmbunătățiri. Din acest moment și până la 1854, maicile și-au desfășurat activitatea sub îndrumarea lui Butler, fără ca formal să mai aibă o Maică Superioară. Încet, încet maicile au început să deprindă sentimentul de a trăi în singurătate, sentiment însușiat de W. Butler.

Pe la mijlocul anului 1851, Comunitatea de la Wantage s-a refăcut, depășind perioadele critice. Numărul membrilor ei a crescut cu cinci surori și cu unsprezece aspirante la intrarea în această Comunitate. Odată cu creșterea numărului de viețuitoare, s-a intensificat și activitatea depusă și, s-au adus o serie de modificări casei în care locuiau.

Odată cu amplificarea volumului de muncă și de activități prestate, s-a făcut simțită nevoia numirii unei Maici Superioare (o Stareță). W. Butler, care trăise o experiență amară în trecut, accorda încredere uneia dintre cele două surori care mai rămăseseră din rândul primelor membre ale Comunității, și anume Maicii Harriet, o maică cunoscută pentru smerenia și interiorizarea sa, ea dovedindu-se cea mai bună alegere. Ea a fost instalată ca Maică Superioară, de către episcopul diocezei, această instalare reprezentând prima numire și instalare oficială de Superior (stareță) sau Maică Superioară în domeniul ecclesial, în Biserica Anglicană, de la Reformă și până atunci. Maica Harriet a murit în anul 1892.

În anul 1855, piatra de temelie a actualei case a Comunității Sfintei Fecioare Maria a fost pusă de către episcopul diocezan. Un an mai târziu la 15 septembrie 1856 se vor muta în casa cea nouă.

În tot acest timp W. Butler nu și-a pierdut interesul și entuziasmul, însoțite de planurile sale de a întemeia o Sisterhood School, adică o școală monahală condusă și organizată de Comunitate. În anul 1855, episcopul a instituit un Superior și două surori pentru nou-înființata școală, ale cărei atribuțiuni erau să educe și să pregătească spiritual copiii, servitorii și guvernantele.

Oricum, în douăsprezece luni, această școală va fi desființată, după multe dificultăți avute cu Superiorul, iar la sfârșitul anului 1856, cu o nouă soră trecută la catolicism, iar o alta murind după trei luni, viitorul școlii a fost pectuluit. Aceasta a fost o nouă dezamăgire și o nouă lovitură pentru Butler.

Casa de reeducare a fost de asemenea o sursă de anxietate financiară considerabilă, pentru Butler, dar treptat s-a stabilit pe baze trainice și, această jenantă situație financiară a fost depășită.

Regula de conduită a Comunității a fost destul de repede elaborată și a primit aprobarea și validarea episcopală. Comunitatea a fost dedicată Sfintei Fecioare Maria. În completarea la munca pe care o depuneau în casa de reeducare, surorile au primit însărcinarea, de a supraveghea și conduce Școala de Broderii bisericești de la Wantage, Școala Saint Michael, de pregătire profesională, și o Școală de fete. Toate acestea ca o recunoaștere a activității lor.

Biblioteca bine aranjată și destul de bogată, arată că această Comunitate este alcătuită din surori cu o bună pregătire intelectuală. Casa, capela sunt înconjurate de o grădină bine îngrijită, care conferă o atmosferă de pace și de a anumită prestanță localului.

Astăzi această Comunitate este una de referință și totodată una dintre cele mai importante comunități anglicane.

Viața în mănăstire este centrată în jurul cultului: slujba Sfintei Liturghii, alte slujbe zilnice precum și rugăciunile personale. Totodată, maicile desfășoară o intensă activitate în parohiile apropiate, ajutând și la vindecarea alcoolizilor și reintegrarea lor în societate; vizitează spitale, propovăduiesc cuvântul Evangheliei, oferă găzduire celor ce doresc să petreacă o perioadă de timp în liniște și rugăciune practicând totodată și unele activități specific feminine cum ar fi: broderia.

Aceasta este Comunitatea cu care s-a început, în fapt revigorarea vieții monahale pentru maici în Biserica Anglicană, comunitate ce a rezistat multor valuri împotrivoare și care are un statut de organizare propriu și aparte, reprezentând totodată o figură luminasă în anglicanismul de ieri și de azi.

În prezent Comunitatea Sfintei Fecioare Maria numără numai în Anglia aproximativ optzeci de maici.

Ierom. Pahomie Mățiu
Mănăstirea „Brâncoveanu”

le bisericești, sau nu se spovedesc, din cauza unei dezobșnuințe îndelungate. În multe cazuri, se pot găsi însă remedii. Preotul va trebui să se apropie cu atenție și bunăstare de asemenea enoriași și să le câștige încrederea (dar fără a le urma în eventualele lor obșnuințe sau deprinderi rele) și cu un tact pastoral adecvat cazului să-i apropie de Biserică. Sunt demne de reținut cuvintele Pr. D. Stănîloae: „Cu ocazia cercetării caselor credincioșilor cu anumite cazuri, preotul duhovnic nu va mai aștepta pasiv și oficial inițiativa credinciosului, pentru mărturisire, ci va trebui să închege cu el relații de directă comunicabilitate umană înainte de Taină. El nu va trebui să aștepte să fie solicitat pentru mărturisire, ci va trebui să aducă pe credincios direct spre ea, ba chiar să realizeze cu el niște preliminare ale mărturisirii în convorbirile mai intime spre care îl conduce pe credincios”. (Taina pocîntei ca fapt duhovnicesc, în Ortodoxia, 1972, nr. 1, p. 5). În acest fel va deveni mai ușoară apropierea de Biserică și de mărturisire.

Taina Spovedaniei poate o’eri pasoralei un sprijin valoros, fiind o lucrare sfântă, ce are loc în prezența Mântuitorului.

Acest adevăr e exprimat în cuvintele duhovnicului către penitent: „Iată, fiule. Hristos stă nevăzut...” De aceea îndemnul duhovnicului, în cadrul Tainei, are au’oritate mai mare asupra credincioșilor, ca în alte împrejurări, și poate crea premise trainice pentru întărirea unității de credință și creșterea evlaviei, pentru apărarea familiilor, amenințate de dezbinare, pentru promovarea natalității, pentru împăcarea celor învrăbiți, pentru eliminarea treptată a diferitelor vicii și pentru alte acțiuni importante și binefăcătoare în viața religioasă și socială a parohiei. Dar pentru a putea realiza asemenea obiective, preotul duhovnic e dator să organizeze spovedirea în condiții de destindere, evitând aglomerațiile și graba, care favorizează superficialitatea și neputința de a asculta mărturisirea și de a-i da penitentului

(Continuare în pag. a 6-a)

Pr. Colotelo Mihai

Părintele NICOLAE NEAGA în amintire

Pe Părintele Nicolae Neaga nu l-am avut profesor (și-mi pare rău, că, altfel, aș cunoaște acum ceva mai multă ebraică decât am izbutit să uit), dar Prea Cucernicia Sa era rectorul Academiei Andreiene la vremea când, în 1948, îmi isprăveam acolo studiile teologice. În urma grevei studențești de la Cluj rămăsesem pe drumuri, călugăr pribeag și hătuit, a cărui singură grijă mai rămăsesse aceea de a parcurge anul IV și de a-și vedea în mână diploma de licență.

Era în februarie, cursurile începuseră. Am făcut o cerere către Mitropolitul Nicolae Bălan, dar la el era greu de ajuns. M-am bucurat atunci de înțelegerea și sprijinul a doi oameni: Părintele Rector Nicolae Neaga, care și-a dat un avis mai mult decât binevoitor (însoțit de o mențiune verbală mai mult decât delicată: „pentru noi ar fi o cinste să vă avem student”) și Arhiereul-Vicar Teodor Scorobeș, care a obținut aprobarea Mitropolitului. Fugarul politic se instala astfel în internatul Academiei, într-un colț oarecum izolat, colong de cameră (și vecin de pat) cu actualul profesor Ioan Flocă. În primăvara aceluia an se făceau arestări masive în toată țara, inclusiv printre studenții Academiei Andreiene. Spre a mă pune la adăpost, dar și spre a feri instituția binefăcătoare să aibă necezuri din pricina mea, m-am auto-sechestrat în incinta acesteia, pe care n-am părăsit-o nici măcar pentru un ceas vreme de aproape cinci luni, adică până spre sfârșitul lui iunie, când m-am aflat în posesia diplomei, semnată de Rectorul Nicolae Neaga.

E de prisos să spun că nu eram un necunoscut, că atât profesorii cât și o bună parte din studenți îmi cunoșteau situația. Nu m-a denunțat nimeni!

A vrut Dumnezeu ca Părintele Neaga să se bucure de binecuvântarea Sa și să le supraviețuiască tuturor colegilor din cancelaria profesorului de atunci. Acum, când se află în pragul unei vârste mai mult decât venerabile, îi exprim întreaga mea recunoștință și îi asigur, cu sfântă îmbrățișare, de rugăciunile mele către Dumnezeu. La mulți ani!

† Bartolomeu Valeriu Anania
Arhiepiscopul Clujului

CRIZA CONȘTIINȚEI EUROPENE ȘI CRIZA AMBIENTALĂ

Asistăm cu toții la o criză a conștiinței europene contemporane, a cărei gravitate poate fi, adesea, numai intuită, după efectele ce alterează tot mai mult existența umană, punând în pericol viața pe pământ, în integralitatea ei. Această criză se rasfrânge asupra omului și a mediului său social și ambiental. De aceea, considerăm că la originea acestei crize generalizate stă o decădere spirituală, prin care omul a poluat mediul său relațional. Nu putem acuza nici știința, nici tehnica, ci numai omul, în conștiința căruia s-a produs o mutație, pe care am putea-o numi „anti-copernicană”, în sensul în care omul, care până nu demult era văzut în dependență creaturală față de Dumnezeu și, prin aceasta, într-un raport determinat față de restul creației, în ultimele secole devine el însuși centru, în jurul căruia trebuie să graviteze totul. Această „revoluție” modifică în primul rând raportul între om și Dumnezeu. Faptul cunoaște o evoluție progresivă, de la afirmarea unei separații totale între Dumnezeu și lume, cu contestarea Providenței (afirmată de naturaliști), până la negarea categorică a lui Dumnezeu și inventarea unor zei proprii. „Triada constituită de producția nelimitată, libertatea absolută și fericirea fără restricții formează nucleul unei noi religii, cea a Progresului; o nouă Împărăție Pământescă a Progresului substituie Împărăția lui Dumnezeu. Nu-i surprinzător că această nouă religie a trezit în credincioșii săi atâtea energie, vitalitate și speranță!” Această religie însă, pe cât este de dinamică, pe atât de falimentară. Căci, deși antropocentrică, se dovedește a fi emnamente anti-umană. „Umamitatea cibernetică evidentiază faptul că a devenit adora-tore a zeiței distrugerii”.

Iată deci că la originea crizei ecologice contemporane, deci la baza conștiinței europene falimentare stau motivaiții metafizice. Iar acestea ar putea avea începutul într-o mutație în teologia creștină europeană, modificare pe care încercăm să o surprindem.

Un conflict între om și natură nu poate pleca decât de la o concepție dualistă asupra lumii. Or, aceasta apare în catolicismul medieval, în urma confruntării creștinismului apusean cu filosofia aristotelică promovată de islam. Astfel, dualismul spirit-materie, creat-necreat, adoptat involuntar, caută să fie justificat rațional, printr-o cauză secundară, un intermediar, care-i grația creată. Însă separația între Dumnezeu și lume e totală, imposibil de depășit cu ajutorul grației create și, prin urmare, Dumnezeu, oa ființă abstractă, nu poate avea o legătură directă cu creația.

Îmbinarea artificială între credință și rațiune, prin predominanța celei din urmă, a dus la un conflict între ele, manifestat prin „momentul copernican”, când teologia apuseană n-a putut depăși modelul ptolemaic. Atunci a fost exprimată confruntarea deschisă între Biserică și știință. Din acest moment, știința a evoluat singură, necontrolată.

Criza teologiei apusene atinge o culme la jumătatea mileniului al doilea, când are loc Reforma. Dar aceasta a însemnat o cădere și mai mare, căci dualismul spirit-materie a fost accentuat. Lumea devine sediu al răului, în care omul e condamnat să trăiască. Drept încercare de îndreptare a acestui fatalism, teologia predestinării caută să salveze omul cu mijloace externe, ce depășesc voința lui, creând astfel tipul omului muncitor, care are drepturi nelimitate. Căci în măsura în care grația lui Dumnezeu l-a predestinat a face parte dintre cei aleși, se poate considera stăpân absolut al întregii existențe, iar tehnica nu-i decât instrumentul prin care natura trebuie pusă sub controlul său.

Dar nu numai natura trebuie supusă, ci și semenii. Dacă sunt săraci, înseamnă că grația lui Dumnezeu nu i-a predestinat bunăstării. Așadar, pot fi exploatați. Este justificarea teologică a capitalismului. Socialismul n-a făcut decât să extindă aceste principii asupra tuturor oamenilor, „propunând ca ideal o viață burgheză pentru toți, indicând în burghesia generalizată modelul omului nou”.

Dar concurența, ca lege economică și expresie a luptei omului contra semenului și a afirmării „aleșilor”, nu poate lipsi, ci este o caracteristică a tipului de relație dintre oameni și mobilul expansiunii omului în detrimentul naturii. Criza ecologică este deci o expresie a crizei relațiilor interumane.

„Criza ecologică pune în discuție antropocentrismul gândirii occidentale. Poate această pretenție a omului, pus în centrul creației, stă la originea manipulării și distrugerii lumii, ce se efectuează sub ochii noștri”.

(Continuare în pag. a 6-a)

Ierom. Iuvenalie Ionașcu

1 Erich Fromm — Avere o essere, Ed. Mondadori, Milano, 1994, p. 12.

2 Ibidem, p. 168.

3 Diacon Asist. Dr. Vasile Răducă — Grija Bisericii față de mediul ambient, în S.T., nr. 3/1990, p. 109—110.

4 E. Fromm, op. cit., p. 12.

5 A. Lobato, O.P. — recenzia la cartea: Dio, mondo e natura nelle religioni orientali, în coordnarea lui Giacomo Canobbio, Padova, 1993, în rev. „Angelicum”, vol. 72/1995, fasc. 1, p. 134—135.

Din legăturile Athosului cu Țările Române

Insemnările aghioritului Chesarie Daponte despre călătoria sa în Țările Române (iulie 1757 — august 1760)

Printre cărturarii greci de seamă al secolului al XVIII-lea se numără și Constantin Chesarie Daponte, din insula Skopelos, viețuitor al mănăstirii athonite Xeropotamu din anul 1757 și până la trecerea sa la cele veșnice în 1784.

Monahul athonit a fost un scriitor prolific și multe din lucrările sale au văzut lumina tiparului în timpul vieții acestuia, ca, bunăoară, „Oglinda femeilor” (Leipzig, 1766), „Hristoitoie” (1770), „Engolpion corespunzător...” (Veneția, 1770) și „Cină duhovnicească” (Veneția, 1778), în timp ce altele aveau să apară postum, ca, „Grădina Harurilor”, și „Explicarea Sfintei Liturghii... în versuri...” (Viena, 1795), iar câteva au rămas „netipărite până astăzi”!

Aceiași monah cărturar a fost și un mare călător, cum o dovedește, cu prisosință, și lunga sa călătorie în Țările Române, despre care, însă, se cunoștea, până cu câțiva ani în urmă, numai din cele consemnate de însuși Daponte în lucrarea sa „Grădina Harurilor”, tipărită de către Gavriil Sofocleas, la Atena, în anul 1880. În anul 1986, însă, Gh. Kehaghioglu publica studiul „Elemente inedite privitoare la Ch. Daponte din manuscrisul Vytinas nr. 1”, în revista „Eranistis” (t. 18, paginile 35—56), și în care găsim referințe referitoare la respectiva călătorie a aghioritului Chesarie Daponte. Și, foarte recent, și anume, în anul 1993, Preotul Constantin Kallianos, originar și el din Skopelos, asemenea ilustrului său compatriot, întocmea itinerarul călătoriei efectuate de monahul Chesarie Daponte, de la 2 mai 1757 și până la Duminică 11 septembrie 1760, chiar în baza „insemnărilor de călătorie” ale acestuia, aflate în codicile manuscris nr. 82 al Mănăstirii Xeropotamu. Cu precizarea, totodată, că Preotul Constantin Kallianos a folosit — potrivit propriei sale mențiuni² — la întocmirea itinerarului călătoriei lui Chesarie Daponte, atât lucrarea acestuia, „Grădina Harurilor”, cât și articolul lui Gh. Kehaghioglu — menționat mai sus — citându-le, de altfel, pe ambele.

Itinerarul călătoriei aghioritului Chesarie Daponte, întocmit de Preotul Constantin Kallianos, în anul 1993, a fost prezentat în cadrul unui articol intitulat „Insemnările de călătorie ale lui Chesarie Daponte (Din Codicele nr. 82 al Mănăstirii Xeropotamu)”, publicat în revista athonită „Protaton”, din martie — aprilie 1996, paginile 42—44.

Din itinerarul călătoriei lui Chesarie Daponte, întocmit de Kallianos, rezultă că monahul aghiorit s-a aflat în Țările Române începând din iulie 1757 și până în august 1760.

În cele ce urmează, redăm din articolul Preotului Constantin Kallianos, în traducere românească, itinerarul călătoriei lui Chesarie Daponte în Țările Române:

„Luni 22 mai 1757 (de Rusali) plecarea în călătorie însoțit de un monah și de un ieromonah.

20 iulie 1757 (de Sfântul Ilie) la București. (Daponte menționează și alte opriri în timpul călătoriei sale, ca, la metohul Xeropotamului din Enos (munte în Cefalonia, n. n.), la metohul Lavrei din Adrianopol, la Târnova, la Rahovița, la Cotroceni etc.).

1 aprilie 1785 de la București în Bogdania (Moldova).

13 aprilie 1758 (Lunea din Săptămâna Mare) la Iași.

Joi, 25 februarie 1759 (de Sf. Rîghin) de la Iași din nou spre București: mai exact, după cum găsim menționat la Gh. Kehaghioglu, la 20 martie Daponte ajunge la Plumbuita (metoh al Xeropotamului), iar la 25 martie, iarăși sosirea la București. Amănă călătoria lui la Constantinopol din cauza ciumei.

6 august 1760 (de Schimbarea la Față) de la București la Constantinopol.

17 august 1760. „La Fanar” (p. 43).

Din cele de mai sus, constatăm că monahul cărturar, Chesarie Daponte, a viețuit în Capitala Țării Românești, mai întâi, de la 20 iulie 1757 și până la 1 aprilie 1758, apoi, de la 25 martie 1759 și până la 6 august 1760. Iar, în Capitala Moldovei de la 13 aprilie 1758 și până la 25 februarie 1759. Și, în ambele capitale, cărturarul aghiorit s-a dus, fără îndoială, și la curțile domnești, precum și la mitropoliile celor două țări române, cu toate că nu amintesc nimic în „insemnările” sale de călătorie. Cert

este că, în Țara Românească, în martie 1759, Chesarie Daponte a vizitat metohul mănăstirii sale athonite, și anume, Mănăstirea Plumbuita, de unde, cu siguranță, a primit ajutoare bănești pentru Xeropotamu. De altfel, metohurile mănăstirilor athonite din Țările Române au constituit, după cum este cunoscut, timp de mai multe secole, o sursă principală de venituri pentru așezămintele monahale din Athos.

Călătoria lui Chesarie Daponte în Țările Române a avut darul de a-l face să se intereseze și să scrie despre evenimente petrecute în istoria acestora în lucrarea sa „Cronicul războiului de 4 ani — 1736—1739”.⁵ Apoi, să mai precizăm că știri despre Țările Române aflăm și în alte două lucrări ale lui Daponte, ambele apărute postum, și anume, în „Catalog istoric al Romeilor care au deținut funcții oficiale” (1700—1784),⁷ și în „Cronica 1648—1704”.⁸

Pr. Dr. Ioan Dură

1 Linos Politis, *Historia tis Neollinikis logotehnias*, ed. a IV-a, Atena, 1985, p. 92.

2 A se vedea revista „Protaton”, nr. 58, martie—aprilie 1996, p. 44.

3 Sfântul martir Rîghin a fost episcop al insulei Skopelos, așezată, la locul natal al lui Chesarie Daponte, motiv pentru și care, de altfel, îl menționează, ultimul, în „insemnările sale de călătorie”. (Despre Sfântul Rîghin a se vedea „Mineiul pe luna Februarie”, ed. a V-a, București, 1976, p. 245).

4 Mănăstirea Plumbuita, situată în Colentina Bucureștiului, fusese închinată Sfântului Munte Athos încă de la sfârșitul secolului al XVI-lea.

5 Apud Preot Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, București, 1981, p. 650.

6 În „*Istoria Bisericii...*”, lucrarea apare tradusă cu titlul: „Catalog al grecilor însemnați” (vol. 2, p. 650).

7 Publicat de K. Sathas în „*Mesaioniki Bibliothiki*”, t. 3, Veneția, 1872; ed. a II-a, Atena, 1972.

8 Publicat tot de K. Sathas în același tom.

Biserica „Sf. ADORMIRE” — Brașov — centenară

Zidită în urmă cu exact 100 de ani, biserica „Sf. Adormire” din Brașov-Centru și-a sărbătorit în chip festiv centenarul existenței sale.

Piatra de temelie a fost pusă în 9/21 iulie 1895, iar biserica a fost terminată la 20 sept. 1896 și a fost sfințită de mitropolitul Ioan Meșianu. Planurile și devizele au fost făcute de către arhitectul G. Bruss după modelul bisericii grecești din Viena. Pictura în stil neobizantin a fost făcută de către maestrul Anastasie Demian. Biserica a fost restaurată în decursul vremii de mai multe ori, în 1963 sub păstoria pr. dr. Vasile Coman, viitorul episcop al Oradiei, în 1972 și 1986 sub păstoria pr. Nicolae Coman, actualul paroh.

La inițiativa P. C. preoți parohi Nicolae Coman și Pompiliu Dumbrăv și a Consiliului parohial, **I. P. S. Mitropolit Antonie** a venit în mijlocul parohienilor și a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica Sf. Adormire din Brașov în 18 august a.c., prima duminică după Sf. Marie Mare.

La Sf. Liturghie I. P. S. Sa a fost înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi. Din sobor a făcut parte ca invitat, și P. S. Casian, Episcopul Dunării de Jos, care a coliturghisit împreună cu I. P. S. Sa. La vremea convenită C. diacon Sorin Șerban a fost hirotonit întru preot pe seama capelei nou-înființată a Spitalului de Neuropsihiatrie din Brașov. Înainte de terminarea Sf. Liturghiei, C. Sa a fost hirotesit întru duhovnic.

După otpustul Sf. Liturghiei, P. C. pr. paroh N. Coman a exprimat vii mulțumiri I. P. S. Sale pentru prezența la festivitate și a făcut apoi o scurtă incursiune în istoria seculară a bisericii parohiale.

I. P. S. Mitropolit Antonie a rostit un bogat cuvânt de învățătură creștinească legat de cinstirea acordată Maicii Domnului, a cărui Adormire a prăznuit-o Biserica la 15 august și al cărui hram îl poartă și biserica aceasta.

I-a îndemnat pe toți cei prezenți la păstrarea credinței strămoșești și la punerea în lucrare a dumnezeieștilor porunci ale Bisericii. A arătat totodată importanța preotului duhovnic în viața Bisericii și a credincioșilor, legat de hirotesirea întru duhovnic a noului preot.

P. S. Casian a dat glas bucuriei de a se afla la Brașov ca invitat al I. P. S. Sale și de a participa la acest eveniment aniversar din viața parohiei.

La sfârșitul Sf. Slujbe, P. C. prot. Zenovie Moșoiu a mulțumit înalților ierarhi prezenți, precum și tuturor credincioșilor care au luat parte în număr mare la Sf. Liturghie. Au fost acordate Acte de apreciere celor doi parohi, precum și Consiliului și Comitetului Parohial.

Întreg soborul slujitor, avându-l în frunte pe **I. P. S. Mitropolit Antonie**, urmat de mulțimea credincioșilor, s-a deplasat în Piața Sfatului din Brașov, unde a fost oficiat un TE DEUM de mulțumire.

Au fost prezente autorități civile și militare ale jud. Brașov. Înainte de slujba de TE DEUM, fanfara militară a intonat imnul de stat al României. După oficierea slujbei, au luat cuvântul P. C. Pr

Nicolae Coman, dl. Ioan Ghișe, primarul municipiului Brașov, dl. prof. Ioan Topolog, dl. colonel (r) Mardare, I. P. S. **Mitropolit Antonie** a rostit și aici un vibrant cuvânt, scoțând în relief patriotismul, jertfelnicia și eroismul generațiilor de înaintași. „Să ne arătăm și noi cei de astăzi — a spus I. P. S. Sa în încheiere — demni de valorile nepieritoare ale istoriei înaintașilor noștri, buni români, iubitori de Biserica și de Neam și promotori ai păcii și înțelegerii între toți cei care locuiesc pământul românesc”.

O agapă creștină a încheiat această sărbătoare a credincioșilor ortodocși și a parohiei „Sf. Adormire” din orașul de la poalele Tâmpei. **Arhid. Visarion Bălțat**

† Pr. IOAN BUCURENCIU

În ziua de 20 august 1996 a trecut la cele veșnice vrednicul preot Ioan Bucurenciu, de la parohia Târnava, protopopiatul Mediaș.

Adormitul în Domnul a văzut lumina zilei, la data de 2 martie 1938, în satul Mândra, jud. Sibiu, din părinții Achim și Maria Bucurenciu. Școala elementară a urmat-o în satul natal, după care liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu. În anul 1957 este admis la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, pe care-l absolvă în 1962, an în care-și ia și licența. În toamna aceluiași an este angajat ca profesor de română la școala generală din Alâmon, după care, la Baheja și Loameș, activând în această muncă până în anul 1968. Concomitent cu munca de profesor urmează, la fără frecvență, facultatea de filologie, de la Cluj și Baia Mare, pe care o absolvă în anul 1978.

La data de 1 iunie 1968 se căsătorește cu tânăra Eugenia Lucean, din Șeica Mare, Dumnezeu binecuvântându-le căsnicia cu două fete: Dana și Luminița, ul-

tima acum absolventă a Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, secția teologie-itere.

Dorința de-a sluji Altarul și Biserica Ortodoxă, care l-a format, îl face pe tânărul Ioan Bucurenciu să ceară aprobarea hirotoniei sale întru preot, dorință ce s-a realizat la data de 8 iunie 1968, fiind numit preot paroh la parohia ort. rom. Chesier și filia Făget, pe care-o păstorește până în anul 1972, când se transferă la parohia Târnava.

Prin purtarea sa de grijă și susținerea credincioșilor parohiei, aici se modifică și extinde biserica parohială, devenind, prin aceste lucrări, mai încăpătoare, după care o pictează în tehnica fresco. La invitația parohiei, în luna decembrie 1983, Inalt Prea Sfințitul nostru Părinte Mitropolit al Transilvaniei, a sfințit această biserică, cu care prilej, părințele Ioan Bucurenciu a primit o distincție onorifică bisericească iar consiliul parohial un act de apreciere.

(Continuare în pag. a 7-a)
Prot. Ioan Găban

Importanța Tainei mărturisirii în pastorație

(Urmate din pag. a 5-a)

îndrumări corespunzătoare), a se vedea *Învățătura pentru Spovedanie* din Moli fei.c. Buc.-rești, 1984, p.p. 51—54).

Tot în vederea realizării unei creșteri duhovnicești la penitenții, preoții trebuie să combată obiceiul multor persoane, care, când se spovedesc acuză numai pe alții, considerându-se pe sine fără vină, fără păcate.

Pastorația bolnavilor trebuie să rețină în mod deosebit atenția duhovnicului. Pe de o parte bolnavii sunt expuși mai des acunilor prozelitismului sectar, pe de altă parte de ei trebuie să poarte grijă cei ce au primit canonisire în acest sens.

Așezarea canonisirilor, sau epitiimii de către duhovnic este una din problemele cele mai grele în Taina Spovedaniei. Fără epitiemie nu se poate. Păcatul trebuie eliminat prin cântări iar în locul lui trebuie sădădită virtuțile. Epitiimia are rolul de a favoriza și întări virtuțile, de a determina pe om să adopte un alt stil de viață, contrar celui din trecut.

În așezarea epitiimilor, duhovnicul trebuie să aibă în vedere eficacitatea lor în acțiunea pastorală din întreaga parohie.

Epitiimiile vor avea rolul de a întări dreapta credință, de a ridica nivelul vieții duhovnicești, de a combate viciile și patimile, de a îndrepta relele sociale, pînăcuite de păcat, de a spori în rugăciune, în post și în fapte bune, de a impune iertarea și mai ales de a contribui, prin diferite acțiuni la ajutorarea aproapelui alături în sens material cât și în cel duhovnicesc. Epitiimiile trebuie să trezească la penitenți convingerea că mântuirea personală se dobândește în măsura în care noi contribuim la mântuirea aproapelui. În acest context trebuie să notăm că nu este suficient să avem bucurii sufletești; Iisus Hristos ne cere să lucrăm în așa fel ca și alții să aibă aceeași bucurie. Este foarte bine că ne spovedim și îndepărtăm păcatul. Hristos-Domnul dorește însă să contribuim cu înțelepciune ca și aproapele să facă la fel. E bine că participăm la sfintele slujbe ortodoxe, dar pentru Hristos va fi bucurie mare, când vom reuși să aducem și pe aproapele nostru în Biserica Ortodoxă.

Iată câteva gânduri care, credem, că pot fi de folos duhovnicilor pentru așezarea epitiimilor într-o înfinitate de cazuri.

CRIZA CONȘTIINȚEI EUROPENE ȘI CRIZA AMBIENTALĂ

(Urmate din pag. a 5-a)

Prin urmare, la originea acestei gândiri antropocentrice a stat teologia apuseană care „a dezvoltat în mintea omului ideea absenței lui Dumnezeu din creație, sub motivul transcendenței Sale, fapt care s-a soldat cu procesul de secularizare a lumii și a dus la golirea materiei de orice conținut sau semnificație spirituală”.⁶ Cu alte cuvinte, „teologia a confundat transcedența lui Dumnezeu cu absența Lui din creație”, iar „pe om plasându-l deasupra creației, ca domn și stăpân al naturii”.⁷

Pornind de la aceste constatări, înțelegem că ecologia se găsește în interiorul raportului dintre demnitatea vieții umane și demnitatea naturii, în care unitatea ontologică între om și cosmos este, neglijată, în favoarea unei lumi artificiale, pe care omul și-a construit-o. „Suntem azi într-o perioadă de anti-naturalitate (chiar dacă descoperirile noastre derivă din natură) de unde depinde de capacitatea noastră de a reconverti la natură aceste elemente artificiale, pentru a ni se permite să supraviețuim într-o lume încă nu deplin dezumanizată”.⁸

Pentru sociologii contemporani, această tensiune denotă „o incapacitate biopsihică, ba chiar o criză de civilizație sau, mai ales, de cultură”.⁹ Iar aceasta ar fi rezultatul transformării lui homo sapiens în homo oeconomicus. Astfel, omul nu numai s-a transformat pe sine, dar a modificat și mediul în care trăiește, printr-o semnificație care cu consecințe grave, atât pentru el, cât și pentru natură. „Biosfera a devenit o tehnosferă, adesea ostilă omului”.¹⁰ Această „a doua natură”, pe care omul și-a creat-o, devine sufocantă pentru sine și distructivă pentru „adevărată” natură, în care Dumnezeu l-a așezat să trăiască. „Omul, întorcându-se de la Dumnezeu, lasă frâu liber poftelor, se folosește rău de putere, de tehnologie și trăiește în ignoranță și înșelăciunea care îi ascunde suferința creației”.¹¹

Această „mentalitate tehnomorfă”¹² n-a întârziat să-și manifeste efectele nefaste asupra cosmosului, amenințând astfel omenirea cu autodistrucția. De aceea, oamenii de știință au început să-și pună în mod serios problema salvării naturii, ca și condiție a salvării omului. Ei înțeleg acum nu doar că sursele naturii sunt limitate și că economia se află în impas, ci mai ales că avem de-a face cu o criză de conștiință, ce continuă să degradeze mediul relațional al omului. „Folosirea justă a pământului propune nu atât o problemă tehnică sau economică, cât mai ales una metafizică (...). Pământul e un simplu mijloc de producție, sau e ceva mai mult, ceva ce are un scop în sine”.¹³

J. Moltmann vede în mentalitatea occidentală o vocație masculină de dominație distructivă asupra unei naturi feminine, dereglată și pasivă. Critica sa nu privește atât antropocentrismul, cât androcentrismul.¹⁴

Acești oameni de știință întrevăd necesitatea, exprimată adeseori în termeni categorici, a unei etici care să reglementeze raportul omului cu natura. „Soluționarea fundamentală (a conflictului dintre om și natură — n.n.) presupune drastice și rapide transformări ale atitudinii umane”,¹⁵ mai ales în ce privește ambientul. Depășirea crizei ambientale necesită o nouă ierarhie de valori într-o „societate bolnavă”, al cărei element de bază, „omul nou”, are „o personalitate bolnavă”, amenințată de „un spirit de cuantificare, abstractizare și depersonalizare”; „modificări de ordin fundamental în valorile și în atitudinile omului, ca, de exemplu, o nouă etică și un nou raport cu natura”,¹⁶ sunt imperative de neevitat.

Aceste semnale de alarmă sunt întemeiate, dar soluțiile propuse de oamenii de știință nu sunt întotdeauna cele mai potrivite. Și aceasta, în cazul în care ei oferă soluții; căci cel mai adesea se mulțumesc să afirme necesitatea unei etici, a unui nou raport al omului cu natura, dar ezită să-l exprime concret.

6 Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu — Comentariu la Raportul Secției I al Adunării Generale de la Canberra a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, în „*Teologie și Cultură*”, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993, p. 119.

7 * * * — Raportul Secției I al Adunării Generale de la Canberra, p. 4, appud Pr. Prof. Dr. D. Popescu, op. cit., p. 119.

8 G. Dorflus — Artificio e natura, Ed. Einaudi, Torino, 1877, p. 20, appud Maria A. La Torre, Ecologia e morale, Cittadella Editrice, Assisi, 1990, p. 18.

9 Maria A. La Torre, op. cit., p. 16.

10 Ibidem, p. 15.

11 * * * — Raportul Secției I..., p. 119.

12 K. Lorenz — Il declino dell'uomo, Ed. Mondadori, Milano, 1985, p. 75, appud Maria A. La Torre, op. cit., p. 18.

13 E. F. Schumaker — Piccolo e bello. Uno studio di economia come se la gente contasse qualcosa, Ed. Mondadori, Milano, 1978, p. 83, appud Maria A. La Torre, op. cit., p. 14.

14 Jürgen Moltmann — Scoprire Dio nella creazione, Ed. Mondadori, Milano, 1981, p. 12, appud Maria A. La Torre, op. cit., p. 23.

15 E. Fromm, op. cit., p. 181.

16 Ibidem, p. 19.

ÎNVĂȚĂTURĂ DESPRE BISERICĂ

(Urmate din pag. a 4-a)

Apostoli, la Cincizecime: „Și nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu după cum și Aaron”, zice Sf. Apostol Pavel (Evrei 5, 4), „Și El a dat pe unii ca să fie apostoli, pe alții proroci, pe alții binevestitori, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii la zidirea trupului lui Hristos” (Efeseni 4, 11—12).

Protestanții, și toate formațiile religioase desprinse din această confesiune, nu recunosc deosebirea dintre Biserica conducătoare și cea ascultătoare, dintre ierarhie și turmă, spunând că toți credincioșii, prin efectele tainei botezului, sunt deopotrivă preoți ai lui Dumnezeu.

Versetul din Sfânta Scriptură, citat la început, face distincția destul de evidentă între cler și credincioși, cum am văzut ceva mai sus. Mai adăugăm aici încă două texte, care dovedesc, pentru cei ce voiesc să vadă, că preoția este de obârșie divină, având succesiune apostolică, este deosebită de turma ascultătoare și se obține prin punerea mâinilor și prin rugăciuni speciale, de sfințire: *Matia* s-a adăugat la numărul apostolilor prin alegere, unită cu rugăciune și descoperire divină (F. A. 1, 24—26); Saul și Barnaba s-au „osebit pentru lucrul” de „împreună-lucrători ai lui Dumnezeu”, prin voința și puterea lui Dumnezeu, prin rugăciuni, prin post și prin punerea mâinilor apostolilor peste ei, și au plecat la propovăduire „mănați de Sf. Duh” (Fapte 13, 2—4; cf. și Galateni 1, 1).

Ierarhia bisericească este „împreună lucrătoare a lui Dumnezeu”, în Biserică, până la sfârșitul veacurilor, pentru că Mântuitorul Hristos, Dumnezeu adevărat, deși S-a înălțat cu Trupul la cer și stă de-a dreapta Tatălui, în Sf. Treime, este de față, cu Trupul Său, în Biserică, prin prefacerea pâinii și a vinului în Trupul și Sângele Lui.

Ca „împreună lucrători ai lui Dumnezeu”, preoții continuă lucrarea de mântuire a Domnului Hristos, prin cele trei puteri sau slujiri ale Sale

pe pământ: *învățătoarească*, *arhierescă* sau *sfințitoare și împărătească* sau de *conducere a Bisericii*.

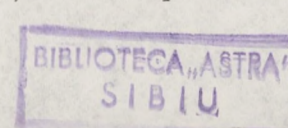
„Ogorul”, pe care ierarhia divină își desfășoară lucrarea de mântuire, prin cele trei slujiri sau puteri divine, este sufletul și trupul credincioșilor. Comunitatea sau obștea credincioșilor, în care lucrează păstoriile sufletești, crește maiestuos și se întărește, și devine „*zidirea lui Dumnezeu*”, înălțată prin „puterea credinței și a dragostei, atât a „*înțelepților meșteri*” (cf. I Cor. 3, 10), cât și a fiecărui mădular din obștea creștină. Temelia acestei clădiri este pusă de Insuși Domnul Hristos (I Cor. III, 11) și zidirea ei este săvârșită tot de El, prin „*împreună lucrătorii Săi*”.

Zidirea sau clădirea spirituală a Bisericii s-a asemănat, spre ușoră înțelegere, cu o construcție de zid, uriașă, în care se vede cum lucrează la ea Arhitectul, meșterii și zidarii, și în care se văd, de asemenea, uneltele și materialul cu care se lucrează la ea.

Scieria creștină, cunoscută sub numele de „*Păstorul lui Herma*” alcătuită cam pe la anul 100, după Hristos, de unul din părinții apostolici, într-unele din descoperirile divine, arată minunata zidire făcută de îngeri, a unui uriaș trup, care este Biserica, alcătuită din pietre felurite: *clerici și credincioși*.

Cum se vede, Sf. Scriptură și Sf. Treime ne învață că Biserica este un trup, bine încheșat, alcătuit din oșebite mădulări, rânduite de Dumnezeu: *păstori sufletești și credincioși* (cf. Cor. 12, 27 sq) și fiecare din ei au îndatoriri morale, proprii, și în același timp, toți, laolaltă, au îndatorirea de a păstra și întări unitatea dreptei credințe, spre sănătatea trupului lui Hristos, care este Biserica.

Sf. Grigore Teologul (330—390), tălcuind rostul fiecărui mădular al corpului omenesc și rolul fiecărui mădular viu al trupului lui Hristos, care este Biserica, spre armonia întregului trup, ne dă această poruncă: „Pe această rânduală să o cinstim, fraților, aceasta să o păzim”.

HRAM ŞI ANIVERSARE LA MÂNĂSTIREA „BRÂNCOVEANU” — Sâmbăta de Sus

Cu prilejul hramului de la mănăstirea „Brâncoveanu”, Sâmbăta de Sus, şi a împlinirii a trei sute de ani de la zidirea ei de către Domnitorul martir, s-au primit mesaje scrise de la Senat, Parlament, Guvern, Ministerul Culturii. Un mesaj verbal a transmis dl. Ion Iliescu, iar dl. Emil Constantinescu a vorbit la sfârşitul ceremoniei de sărbătorire.

Redăm mai jos Mesajele scrise care au fost prezentate zecilor de mii de credincioşi prezenţi la Sâmbăta:

Parlamentul României, Senat

Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit ANTONIE,
Onorată asistenţă,

Membrii Senatului României doresc să vă asigurăm că sunt alături, cu sufletul şi gândul, de toţi participanţii la această mare sărbătoare, acum când se împlinesc 300 de ani de când Voievodul Brâncoveanu a ctitorit Mănăstirea Sâmbăta de Sus, care a rămas peste veacuri mărturie vie a ortodoxiei şi spiritualităţii româneşti. Vitregiile istoriei au făcut ca atât ctitoria, cât şi ctitorul ei să sufere martirajul: Brâncoveanu la 15 august 1714, iar mănăstirea în anul 1785, când stăpânitorii de atunci ai Transilvaniei, îngrijoraţi de faptul că acest aşezământ monahal devenise o puternică fortăreaţă a apărării credinţei strămoşeşti şi a conştiinţei noastre de neam, au trimis pe generalul Preiss să distrugă chiliile monahale şi să ruineze biserica.

Abia în anul 1926, Mitropolitul Nicolae Bălan începe să readucă la viaţă vechea vatră monahală, care devine apoi un loc de pelerinaj nu numai pentru credincioşii din Ţara Făgăraşului, ci din toată ţara.

Alegerea Înalt Prea Sfinţiei Voastre ca Mitropolit al Ardealului, Crişanei şi Maramureşului a fost providenţială şi pentru soarta ctitoriei brâncoveneste, prin începerea lucrărilor de refacere a chiliilor şi restaurare a picturii vechii biserici. Pentru acea perioadă, când se dărâmau biserici, lucrarea Dumneavoastră a fost un act de curaj şi risc, dar cu atât mai vrednic de laudă.

Strădaniile Înalt Prea Sfinţiei Voastre au fost încununate de izbândă în anul 1993 când s-a sfinţit biserica nouă şi întreaga mănăstire de un ales sobor, având în frunte pe Sanctitatea Sa Bartolomeos I, Patriarhul Ecumenic, şi pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teotist.

Ne-am referit la aceste date istorice pentru faptul că ele vorbesc despre naşterea, moartea şi învierea uneia dintre cele mai vestite mănăstiri din ţara noastră.

Cu acest prilej, se cuvine să subliniem că în perioada 1948—1989, în ciuda condiţiilor vitrege create de ateism şi de măsurile administrative antireligioase, preoţii, profesorii de teologie, ierarhii şi instituţiile bisericeşti, dar îndeosebi călugării şi mănăstirile, prin voinţă, credinţă şi dăruire s-au remarcat atât în lucrarea de slujire a credincioşilor, de cultivare a normelor şi cerinţelor creştinismului ortodox, dar şi în cea de apărare, de menţinere vie a credinţei şi Bisericii Noastre Naţionale, de conservare a valorilor spirituale specifice civilizaţiilor zidite pe matricea creştinismului ortodox.

După Decembrie 1989, Biserica Noastră Strămoşească şi-a redobândit demnitatea şi deplinătatea rostului pe care le-a avut în istoria poporului român. Statul de drept a creat premisele juridice, administrative şi politice pentru ca Biserica să redevină una dintre instituţiile fundamentale ale societăţii româneşti.

În numele Senatului României, asigur slujitorii Bisericii Noastre Strămoşeşti de toată solitudinea şi preţuirea noastră.

La această aniversare a mănăstirii „Brâncoveanu” Sâmbăta de Sus se cuvine să aducem cinstire ctitorului ei şi celor ce s-au străduit să o rectorască, să dea o nouă strălucire istoricului aşezământ şi să rugăm pe Bunul Dumnezeu să aibă în grija Sa România şi pe toţi fiii dinlăuntrul sau din afara ei, oriunde s-ar afla.

PREŞEDINTELE SENATULUI,
Prof. univ. dr. Oliviu GHERMAN

15 august 1996,

PROGRAMARE DE CONCURS

În condiţiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

PROTOPOPIATUL MEDIAŞ

1. Parohia ortodoxă română Dârlos.

PROTOPOPIATUL SIBIU

2. Parohia Presaca.

3. Post preot de caritate — fără enorie — Căminul de Pensionari Sibiu, str. George Coşbuc.

— Se va da examen pentru intrarea în oraş.

— Postul se dă la concurs pentru tineri licenţiaţi.

Termen de concurs: 1 octombrie — 15 octombrie 1996.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi îşi vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile Protopopeşti, anexând adeverinţe cu certificatul de cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopeşti ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaţilor.

P. C. Potopoi sunt îndrumaţi să verifice cererile candidaţilor în care se vor menţiona: vechime în funcţia anterioară, examene absoluite, copie după diploma de licenţă, copie pentru cursuri de îndrumare, situaţia socială (domiciliul familiei, copii, părinţi, locul de muncă al soţiei, etc).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau care nu au acte doveditoare ale acestor puncte, nu vor fi luate în considerare la desfăşurarea concursului.

Termenul de contestaţie este de 15 zile de la data numirii.

Din încredinţarea I. P. S. Sale.

Vicar administrativ,
Pr. Aurel Răduţ

Consilier ad-tiv bisericesc,
Pr. Simion Săsăujan

Parlamentul României, Camera Deputaţilor

Cu prilejul celebrării hramului mănăstirii şi al împlinirii a 300 de ani de la ctitorirea sfântului lăcaş de către domnitorul Constantin Brâncoveanu, cu pioşenie şi creştinească smerenie adresez sfintei Mănăstiri Sâmbăta-Brâncoveanu şi preacucernicilor trăitorii mesajul meu de prietenie şi urarea să-şi poată împlini menirea de sprijin al ortodoxiei.

Renaşterea acestui minunat lăcaş cu şi mai multă strălucire după secole de restricte este simbolică pentru adâncimea spiritualităţii poporului nostru.

Ca bun ortodox ce mă aflu, mă voi strădui să sprijin demersul binevenit al dezvoltării şcolii de pictură, iar ca slujitor al ştiinţei voi face tot ce îmi stă în putinţă să ajut la naşterea şi impunerea Academiei de la Sâmbăta — ambiţios proiect al Înalt Prea Sfinţitului Antonie Plămădeală.

Preşedintele CAMEREI DEPUTAŢILOR,
Adrian NĂSĂSE

Guvernul României, Cabinetul Primului Ministru

SCRISOAREA

Primului Ministru al României

adresată participanţilor la sărbătorirea
a 300 de ani de la ctitorirea Mănăstirii Brâncoveanu
Bucureşti, 15 august 1996

Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit Antonie,
Prea Sfinţiile Voastre,
Onorată Asistenţă,

Se poate spune că România a fost dăruită de Dumnezeu cu munţi, păduri, câmpii, şesuri, râuri, iar voievozii şi Biserica Noastră Strămoşească au împodobit-o cu mănăstiri, adevărate vetre de spiritualitate, de cultură şi civilizaţie care au dăinuit prin veacuri, înfruntând vitregiile vremurilor, au depus şi depun mărturie în faţa istoriei şi a popoarelor lumii în legătură cu viaţa noastră creştină şi cu fiinţa naţională a poporului român.

Acum 300 de ani, voievodul martir Brâncoveanu adăuga la numeroasele sale ctitorii şi Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus. Acest aşezământ avea să devină un bastion al ortodoxiei în Ţara Făgăraşului, împotriva căruia s-au năpusit duşmanii credinţei noastre străbune şi, în anul 1785, generalul Preiss a distrus-o, aşa cum au mai fost dărâmate cu tunurile alte 27 mănăstiri din părţile Făgăraşului de un alt general de tristă amintire.

Deşi distrusă, vatra mănăstirii a rămas loc neuitat: au cercetat-o şi oameni de rând şi mari personalităţi, ca Andrei Şaguna şi Nicolae Iorga.

Le-a fost hărăzit la doi mitropoliţi ai Ardealului să scoată din ruină această istorică vatră monahală.

Începând din anul 1926, prin strădaniile Mitropolitului Nicolae Bălan, vechea mănăstire a început să renască.

Strălucirea de astăzi a aşezământului se datorează cuteranţei şi vredniciei Înalt Prea Sfinţitului Antonie, care în vremuri neprielnice, dominate de ateism, a rectorit mănăstirea, zidindu-i incinta şi biserica mare.

Un fapt deosebit de semnificativ pentru ortodoxia românească şi cea universală este că sfinţirea bisericii şi a întregii mănăstiri, care a avut loc în 1993, s-a făcut de Patriarhul ecumenic, Bartolomeos I, însoţit de un mare număr de mitropoliţi ai Patriarhiei de Constantinopol — fapt ce nu se mai întâmplase în ţara noastră din 1517, când tot un Patriarh ecumenic, Teolipt, a sfinţit mănăstirea Curtea de Argeş.

MOMENT ANIVERSAR: 110 ani.

Şcoala civilă de fete, cu internat a Asociaţiunii

Se împlinesc, în aceste zile (luna septembrie), 110 ani de la înfiinţarea, la Sibiu, a Şcolii civile de fete, cu internat, operă a Asociaţiunii Astra.

Este cunoscut faptul că, unirea tuturor românilor prin cultură şi ridicarea poporului nostru pe treptele civilizaţiei şi progresului a fost unul din ţelurile principale ale Asociaţiunii Astra.

Astfel, la Adunarea generală ce s-a ținut la Braşov, în cadrul celei de a III-a şedinţe din 31 august 1883, s-a hotărât „a se înfiinţa, la Sibiu, o „Şcoală civilă de fete, cu internat”; tot acolo s-a hotărât aprobarea sumei de 20.501 florini, pentru „o nouă destinaţie culturală”, adică pentru construirea unui local pentru Şcoala civilă de fete (liceu), cu internat a Asociaţiunii Astra, lucrare ce a fost inaugurată în luna septembrie 1886, „prima şcoală de acest fel”, adică, cu internat, din ţara noastră.

Această unitate şcolară a funcţionat cu bune rezultate până în anul 1920, când s-a unit cu liceul teoretic de fete „Domniţa Ileana”, liceu înfiinţat de statul român după fărâşirea României Mari.

Printre personalităţile sibiene care au urmat cursurile Şcolii civile de fete, au fost şi surorile Cosma (Lucia, Minodora şi Hortensia), fiicele marelui filantrop şi patriot Partenie Cosma.

Presa vremii, îndeosebi revista „Transilvania” a

reflexat, în paginile sale, aceste preocupări ale Astrei şi a salutat cu entuziasm deschiderea cursurilor acestei şcoli, subliniind, în acelaşi timp, meritele Asociaţiunii Astra, pe tărâmul necesităţii instruirii tineretului feminin, a emancipării acestora şi stimularea înfiinţării de noi asemenea şcoli de fete şi în alte zone româneşti.

Asociaţiunea Astra a sprijinit financiar numeroase şcoli româneşti din Transilvania, astfel încât în anul 1920, se raporta în bilanţul anual, că s-au cheltuit 226.358 coroane pentru susţinerea Şcolii civile de fete din Sibiu, 27.400 coroane pentru ajutorarea altor şcoli româneşti, fără deosebire de confesiune”, precum şi 85.600 coroane „pentru realizarea unor lucrări necesare învăţământului”.

În anul 1897, Zaharia Boiu scria sugestiv: „Da-ţi-ne caractere!”. Ulterior, savantul Em. Racoviţă, rectorul Universităţii Dacia Superioară, prezent la Adunarea generală a Asociaţiunii Astra, ce s-a ținut la Turda, în anul 1929, se întreba şi afirma: „Oare nu avem noi, universitatea clujeană românească, dreptul şi datorica să ne considerăm vlăstare din vechiul trunchi al ASTREI?” Desigur, „că aşă este. S-o ştie tineretea generaţiei şi să n-o uite!”

mînţi alese şi cu steaguri naţionale şi unde neguţimea română şi alte onoraţiuni primară pe excelenţa sa cu cele mai cordiale şi entuziastice strigări de bucurie”.

Şi, aşă intră în Braşov, după 6 d.a. Excelenţa sa „trase cartier” în piaţa mare la „dl. neguţător şi ctitor al bisericii „Adormiri” din cetate, Ioan Florian”.

La 9 seara, se făcu din partea „neguţorimii” române din Braşov şi de către „studenţii” o serenadă cu torţe. Apoi, excelenţa sa „mulţumi bravilor noştri braşoveni” pentru cordiala primire.

Şt. Munteanu-Săcele
Secr. adm. al Asociaţiunii ASTRA

N.B. Vizita a fost făcută în ziua de 12/24 iulie 1862.

Acest loc sfânt, sfinţit şi prin martiriul Brâncovenilor, rămâne pentru noi un simbol sublim: nu poate pieri ceea ce e făcut cu credinţă în Dumnezeu şi cu iubire pentru neam şi ţară!

După Revoluţia din Decembrie 1989, multe aşezăminte monahale au fost scoase din ruină şi readuse la viaţă. De remarcat faptul că în Arhiepiscopia Sibiului şi în toată Mitropolia Ardealului, prin strădaniile ierarhilor, ale monahilor sau ale unor credincioşi se reclădesc mănăstiri pe vatra celor distruse de Bukow şi se ctioresc şi altele noi.

Guvernul României sprijină revigorarea vieţii religioase, dorind să ajute cu mijloacele sale specifice la restabilirea rolului şi misiunii însemnate a Bisericii în societatea noastră. Statul român alocă fonduri substanţiale de la buget pentru renovarea şi conservarea vechilor mănăstiri, adevărate tezaure de istorie şi spiritualitate românească. De asemenea, se acordă contribuţii la salariile personalului monahal care îndeplineşte funcţii administrative în cadrul mănăstirii şi ajutoare financiare pentru construirea şi repararea mănăstirilor.

Ne exprimăm încrederea că poporul român va găsi în Biserica Noastră Naţională suportul său moral, credinţa sa că Dumnezeu va fi cu noi întotdeauna, întărindu-ne şi ajutându-ne.

În numele meu şi al Guvernului României, doresc să vă asigur că şi în viitor vom aborda problemele Bisericii Ortodoxe Române cu toată grija, răspunderea şi solitudinea.

PRIM-MINISTRU,
Nicolae Văcăroiu

Ministerul Culturii,

Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit Antonie,
Onorată asistenţă,

De sfânta şi marea sărbătoare a Adormirii Maicii Domnului, participăm cu profundă emoţie la aniversarea a trei secole de la ctitorirea mănăstirii Sâmbăta de Sus de către Domnul martir Constantin Brâncoveanu.

Mănăstirea Sâmbăta, cu valoare de simbol pentru istoria naţională, reflectă grija constantă pe care voievozii Munteniei şi Moldovei au avut-o pentru zidirea de lăcaşuri sfinte, pentru tipărirea de cărţi şi pentru zugrăvirea vechilor biserici aflate pe pământul Transilvaniei. A fost demonstrată astfel, conştiinţa statornică a unităţii de neam, cultură şi limbă manifestată de românii de-a lungul secolelor. „Unitatea spirituală a precedat unitatea politică”, spunea atât de sugestiv marele nostru istoric Nicolae Iorga. Mănăstirea Sâmbăta, pe lângă alte multe ctitorii, exprimă în cel mai înalt grad acest adevăr.

Înalt Prea Sfinţia Voastră, După ce v-aţi eternizat numele prin zidirea acestui monumental ansamblu în jurul bisericii brâncovenesti — de fapt prima cetate mănăstirească ridicată pe pământul Transilvaniei — înfăptuiţi astăzi un alt important act de cultură românească prin inaugurarea muzeului de aici, unde sunt expuse valori inestimabile aparţinând colecţiei personale, adunate cu mult efort pe parcursul celor şapte decenii de viaţă. Incunabule, icoane pe lemn şi pe sticlă, vechi tipărituri bisericeşti, alte obiecte de mare valoare artistică, conturează strălucita Dumneavoastră personalitate şi vor rămâne peste veacuri mărturie ale unei vieţi dedicate ţării şi neamului cărora le aparţineţi.

Pentru tot ce aţi realizat la Sâmbăta, pentru tot ce aţi făcut pentru cultura românească, vă urăm să trăiţi ani mulţi şi fericiţi spre binele bisericii strămoşeşti şi al neamului nostru!

MINISTRUL CULTURII,
Viorel Mărginean

† Pr. I. Bucurenciu

(Urmare din pag. a 6-a)

Pe lângă munca de paroh la Târnava, o scurtă perioadă, părintele Ioan Bucurenciu îndeplineşte şi munca de contabil la oficiul protopopeesc din Mediaş.

Semnele unei boli neiertătoare, ce-au ros la rădăcina sănătăţii părintelui Ioan Bucurenciu, şi-au făcut apariţia în luna august 1989 pentru care, în repetate rânduri, a fost internat în spitalele din Mediaş, Cluj şi Bucureşti. Agravarea suferinţei l-a făcut să ceară aprobarea pensionării de boală, cerere care i s-a aprobat cu data de 1 iulie 1996.

Dorinţa de însănătoşire îi face pe membrii familiei părintelui Ioan Bucurenciu să-l interneze, din nou, la clinicile din Cluj, unde i se întrerupe firul vieţii pământeşti, la vârsta de 58 de ani.

Slujba înmormântării a fost oficiată, în biserica parohiei Târnava, de preoţi din protopopiatele Mediaş, Sibiu şi Avrîg. La sfârşitul slujbei au vorbit preoţii Cărbăş Dumitru, Ramf. Ioan şi Guliman Romeo.

Şirul cuvântărilor a fost încheiat de protopopul Ioan Găban, care a transmis familiii îndoliate şi telegrama de compasiune, trimisă de Înalt Prea Sfinţitul nostru Părinte Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală al Transilvaniei.

În suferinţa clopotelor şi-n armonia cântării „Vesnica pomenească”, sicriul cu corpul neînsuflit al preotului Ioan Bucurenciu a fost coborât în groapa săpădită în curtea Bisericii, întru pămîntul învierii şi a vieţii celei veşnice.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- DUMINICĂ, 1 septembrie 1996, I.P.S. Sa a luat parte la Sf. Liturghie în Catedrala mitropolitană din Sibiu.
MIERCURI, 4 septembrie a.c., I.P.S. Sa a prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu.
VINERI, 6 septembrie a.c., și SÂMBĂTĂ, 7 septembrie I.P.S. Sa a făcut o vizită canonică la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus.
DUMINICĂ, 8 septembrie a.c., I.P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, Jud. Brașov, hirotonind întru preot pe C. diacon Balu Dumitru, pe seama Parohiei Țapu, prot. Mediaș și întru diacon pe licențiatul în teologie Ciortea Gheorghe.
LUNI, 9 septembrie a.c., I.P.S. Sa a primit pe P.S. Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului.
MARTI, 10 septembrie a.c., I.P.S. Sa a primit la Reședința mitropolitană din Sibiu un grup de pelerini francezi catolici și protestanți de la Centrul Ecumenic Sf. Irineu din Lyon-Franța, conduși de prof. Morris Carres, aflați în vizită în țara noastră.
MIERCURI, 11 septembrie a.c., I.P.S. Sa a primit pe scriitorul Ioan Mircea din Sibiu.
JOI, 12 septembrie a.c., I.P.S. Sa a primit pe poetul Eugene von Itebeek (Belgia).
VINERI, 13 septembrie a.c., I.P.S. Sa a primit pe dl. Cornel Bucur, Directorul Muzeului Civilizației Populare Sibiu. În aceeași zi I.P.S. Sa a luat parte la o nouă lansare de carte a poetului Eugene von Itebeek.
SÂMBĂTĂ, 14 septembrie a.c., I.P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană din Sibiu robind cuvânt de învățătură. La timpul potrivit I.P.S. Sa a hirotonit întru preot pe C. diacon Ciortea Gheorghe pe seama parohiei Buzd, prot. Mediaș și întru diacon pe licențiatul în teologie Călinaș Dorin.
MIERCURI, 18 septembrie a.c. I.P.S. Sa a prezidat lucrările unei consfățiri cu redactorii publicațiilor bisericești ale Arhiepiscopiei Sibiului.
JOI, 19 septembrie a.c., I.P.S. Sa a prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu.
SÂMBĂTĂ, 21 septembrie a.c., I.P.S. Sa a cercetat Mănăstirea Predeal.
DUMINICĂ, 22 septembrie a.c., I.P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Parohia Holbav, prot. Brașov cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la zidirea bisericii. I.P.S. Sa a hirotonit întru preot pe C. diacon Călinaș Dorin pe seama Parohiei Șeica Mare, prot. Mediaș și a hirotesit întru sachelar pe P.C. Preot paroh Manolache Ioan. Au fost înmănată Diplome de apreciere Consiliului și Comitetului Parohial.
După sfârșitul Sf. Liturghii, I.P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a Monumentului Eroilor Satului recent ridicat în curtea bisericii.
LUNI, 23 septembrie a.c., I.P.S. Sa a cercetat Mănăstirea Predeal. În aceeași zi I.P.S. Sa a primit pe dl. Ioan Lăcătușu, președintele Ligii Culturale „Andrei Șaguna” din Sf. Gheorghe.
MIERCURI, 25 septembrie a.c., I.P.S. Sa a luat parte la lucrările Sinodului Permanent al B.O.R.
JOI, 26 septembrie a.c., I.P.S. Sa a luat parte, împreună cu alți membri ai Sf. Sinod al B.O.R., la primirea S. Sale Patriarhul Elias II al Gruziei, aflat în vizită în țara noastră.
VINERI, 27 septembrie a.c., I.P.S. Sa a făcut parte din Soborul slujitor, avându-i în frunte pe P.F. Patriarhul Teodist al României și S.S. Patriarhul Elias II al Gruziei, care a săvârșit slujba de sfințire a Paraclisului ctitorit de Sf. Ierarh Antim Ivireanul la Mănăstirea ce-i poartă numele în București. În continuare a fost săvârșită slujba Sf. Liturghii prezidată de cei doi Întâistătători.
Secretar eparhial Pr. Valentin Sicoe

Sfințirea Bisericii din filia APOȘ, Protopopiatul Agnita

Duminică, 25 august 1996, Întâistătătorul Bisericii transilvane e. I.P.S. Mitropolit ANTONIE al Ardealului a descins în mijlocul pușinilor, dar vrednicilor cred-nușilor din filia Apos, aparținând de parohia Bărgăhiș, Prot. Agnita. I.P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a bisericii parohiale cu hramul „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”, biserică ce a fost recent împodobită cu o frumoasă pictură neobizantină, realizată de pictorul Ioan Stăniț Aurel, împreună cu ucenul său Brăduț Dumbrăveanu Petre, între anii 1992—1994. A urmat apoi Sf. Liturghie arhierescă săvârșită pe un podium special amenajat în curtea bisericii. Răspunsurile liturgice au fost date de către corul bisericii din Agnita, dirijat de dl. Doru Nițescu. La vremea potrivită tânărlu Balu Dumitru, proaspăt licențiat al Facultății de Teologie din Sibiu, a fost hirotonit întru diacon. La pricașă un grup vocal din Alțana în frunte cu vestita cântăreață de muzică populară Maria Lia Bologa, a interpretat câteva pricașe. După otpustul Sf. Liturghii a luat cuvântul P.C. prot. Gregoriu Cernea, care a dat expresie bucuriei preotului și credincioșilor din această parohie și a tuturor credincioșilor din protopopiatul Agnita de a fi prezent astăzi în mijlocul lor I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului. P.C. Pr. paroh Nicolae Piroș a prezentat o scurtă dare de seamă asupra lucrărilor făcute în ultimii ani în această filie, scoțând în relief jertfelnic a bunilor credincioși pentru buna podoaă a Casei Domnului. A încheiat mulțumind I.P.S. Sale, care a venit în mijlocul lor să le încununeze lucrările prin slujba de sfințire a bisericii. I.P.S. Sa și-a exprimat bucuria

de a se afla în mijlocul credincioșilor din această mică filie, care deși foarte puțini, au reușit să împodobească bisericuța lor cu o frumoasă p'ctură și cu toate cele necesare cultului divin. I.P.S. Sa a tălcuit apoi pericopa evanghelică a duminicii, scoțând în relief importanța poruncilor dumnezeiești și a sfaturilor evanghelice în viața creștină. A încheiat făcând cele mai bune urări părintelui paroh și tuturor credincioșilor prezenți în număr mare la slujba de sfințire a bisericii și la Sf. Liturghie. La recomandarea P.C. protopop I.P.S. Sa a hirotesit întru iconostavrofor pe P.C. Pr. paroh Nicolae Piroș, acordând de asemenea Acte de apreciere Consiliului și Comitetului parohial. A urmat o agapă creștinească, oferită de Consiliul parohial în Căminul Cultural din localitate. În cadrul ei au luat cuvântul dl. prim epitrop Ilarion Boca și P.C. pr. Nicolae Piroș. Corul bisericesc din Agnita, împreună cu P.C. Arhid. Dumitru Luca, au interpretat o serie de compozții religioase și patriotice. A încheiat I.P.S. Mitropolit Antonie cu un cuvânt de învățătură și de îndemn la pă trarea adevăratei credințe primite de strămoșii noștri de la Sf. Apostoli. La întoarcerea spre Sibiu, I.P.S. Sa a făcut o scurtă vizită canonică la Mănăstirea de maici „Nașterea Maicii Domnului” de la Nocrich, aflată în construcție, dând sfaturi obștii monahale de aici.

Participant,

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiilor Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu; Arhid. Visarion Bălțat

ABONAMENTUL pe un an: 7000 lei. Cont nr. 45.10.4.092, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, Banca Comercială, Sucursala Sibiu.

ȘTIRI DIN LUMEA CREȘTINĂ

Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Finlandeze a ales un nou mitropolit pentru eparhia de Helsinki, cea mai importantă din cele trei eparhii care alcătuiesc Biserica Ortodoxă din Finlanda. Este vorba despre mitropolitul Leo Makkonen, fost titular al diecezei de Oulu, binecunoscut prin activitatea sa teologică și misionară de până acum. Cu aproximativ 57 000 de credincioși cât numără în prezent, Biserica Ortodoxă Finlandeză este a doua Biserică de de stat din Finlanda după Biserica Luterană.
— Arhiepiscopul grec Iakovos a prezidat pentru ultima dată Congresul Arhiepiscopiei Grecești din America înaintea retragerii sale din funcție, prevăzută pentru sfârșitul lunii iulie a.c. I.P.S. Sa a împlinit recent 85 de ani, dintre care 37 i-a petrecut în fruntea Arhiepiscopiei Ortodoxe Grecești din America.
— Biserica Romano-Catolică din Bulgaria a renunțat la planul de a amplasa o statuie gigantică a Mântuitorului pe un deal din apropierea orașului bulgar Plovdiv urmare a obiecțiunilor municipalității. Statuia identică celei aflate la Rio de Janeiro ar fi înlocuit monumentul ostașului sovietic ridicat în apropierea Plovdivului după cel de-al doilea război mondial. În Bulgaria există astăzi aproximativ 90 000 de credincioși catolici grupați în 100 de parohii și două dieceze.
— Între 14—16 iunie a.c., s-au desfășurat la Beirut în Liban, lucrările unei Conferințe interreligioase organizată de Consiliul Bisericilor din Orientul Apropiat, prima de acest gen și care a reunit reprezentanți ai Bisericilor Creștine și ai Comunităților musulmane, personalități politice și culturale din țări ale Orientului Mijlociu. Conferința a analizat între altele și statutul religios al Orașului Sfânt — Ierusalimul.

Patriarhul Elias II al Georgiei a vizitat luna trecută Elveția, unde a avut întâlniri cu reprezentanți ai Bisericilor creștine din această țară și cu liderii mișcării Ecumenice. Într-o conferință de presă ținută cu acest prilej, S. Sa a arătat drumul reformator pe care-l traversează astăzi Georgia și situația Bisericii Ortodoxe din această țară. Biserica Georgiei are în prezent două Academii Teologice la Tbilisi și Kutaisi, precum și 6 seminarii teologice pentru pregătirea clerului și un Institut pentru formarea teologică a laicilor.
— Moaștele Sf. Mucenic Pantelimon, aflate la mănăstirea cu același nume din Sf. Munte Athos au fost aduse la Moscova pentru a fi venerate de către credincioșii ruși. În timp de o lună și jumătate, cât au rămas aici, ele au fost expuse spre venerare la mai multe biserici din Moscova și prin fața lor s-au perindat câteva sute de mii de credincioși.

Guvernul grec a criticat intenția unor parlamentari turci care cer ca celebra biserică Sf. Sofia din Constantinopol, actualmente muzeu, să fie redată cultului și să redevină din nou moscheie. Mărețta biserică a Sf. Sofiei, după căderea Constantinopolului în 1453, a devenit moscheie până în anul 1935 când Kemal Atatürk, părintele Turciei moderne, a transformat-o în muzeu. Guvernul turc a declarat că zvonul acesta este doar „o speculație neconfirmată”.
— Proiectata vizită a Papei în Franța în această lună a stârnit în rândul francezilor numeroase controverse. Sute de persoane romano-catolice au cerut ștergerea din evidențele parohiale și implicit renunțarea la botezul primit, iar unele organizații au criticat risipa de bani, din fondul municipalității și a statului francez, investiții în pregătirea vizitei. Sanctitatea Sa va participa la Reims la festivitățile prilejuite de împlinirea a 1500 de ani de la primirea botezului de către regele Clovis al francilor.

Arhiepiscopul Hrisostomos, primatul Bisericii Ciprului, a protestat energic împotriva acțiunii de vânzare a unei biserici monument istoric datând din secolul al XII-lea, aflată pe teritoriul Ciprului de Nord, ocupat de către turci. Arhiepiscopul a calificat acest lucru ca „un act de sacrilegiu” și a condamnat această acțiune imobiliară în care este implicată o firmă engleză ce a făcut demersurile în vederea vânzării acestei biserici închinată Maicii Domnului. În regiunea controlată de turci mai multe biserici au fost vândute sau au fost transformate în grajduri, cinematografe sau săli de sport.
— Mike Flanagan, un pastor baptist din Texas, a fost exclus din congregație pe motivul că s-a convertit la... iudaism! El și-a întemeiat o comunitate proprie din care fac parte 20 de familii, toate provenind din creștini neoprotestanți și care, renunțând la creștinism, observă toate prescripțiile Legii mozaice inclusiv tăierea împrejur.

Al 9-lea Congres Ortodox al Europei Occidentale va avea loc între 1—3 nov. a.c., în localitatea Saint Laurent sur Séure din Franța și va avea ca temă „Întrebări astăzi — soluții ortodoxe”.
— Cimitirul Comunității grecești din insula Halki (Turcia) a fost profanat din nou de către persoane necunoscute. Actele de vandalism împotriva populației grecești din Turcia s-au intensificat în ultima perioadă fiind întreținute de diverse organizații de orientare ultranaționalistă. Sanctitatea Sa Patriarhul Ecumenic Bartholomeos I a protestat energic împotriva acestor acte, iar într-un interviu acordat pentru prima dată unui ziar turc a arătat că speră ca relațiile dintre populația ortodoxă și cea musulmană din Istanbul să reîntre pe făgașul lor normal. Arhid. Visarion Bălțat

ANUNȚ

Anunțăm pe onorații colaboratori ai publicației „Telegraful Român” că este de dorit ca materialele trimise pe adresa redacției, spre a fi publicate, să îndeplinească următoarele condiții:

- să fie dactilografiate;
— să respecte normele în vigoare ale ortografiei limbii române;
— să fie corectate;
— să nu depășească maximum 2—3 pagini dactilografiate.

Vă mulțumim, Comitetul de redacție

Semnalăm... Semnalăm...

În editura Fundației „Andrei Șaguna” din Constanța a apărut cartea d-lui conf. univ. dr. Gheorghe Dumitrașcu, LOCALITAȚI, BISERICI ȘI MĂNĂSTIRI ROMĂNEȘTI ÎN DOBROGEA PÂNĂ LA 1878 (Constanța, 1996, 230 p.), cu un Cuvânt înainte de Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului. E o carte mai mult decât necesară pentru istoria creștină și românească a Dobrogei. Se prezintă monografia fiecărei localități, pe scurt dar cu informații bogate din autori români și străini. Se dau informații despre toponime, știri despre populație în diferite epoci istorice, știri despre biserici cu apeluri dese la surse istorice despre fiecare din datele prezentate, despre ctitori, preoți, etc. Nu lasă neamintite nici localitățile românești aflate astăzi în Bulgaria și nu omite bisericile creștine din Dobrogea secolelor III—XII.

Pentru istoria Dobrogei va fi o carte de referință.
Editura „Oastea Domnului” din Sibiu a publicat ed. a VI-a din cartea părintelui Iosif Trifa: CE ESTE OASTEA DOMNULUI? (Sibiu, 1996, 258 p.). Colegiul de editură prefațează cartea mai ales cu intenția Oastei Domnului — reușită — de a reactualiza în cel mai autentic spirit ortodox mișcarea inițiată la Sibiu de preotul Iosif Trifa. Prefața reproduce texte din programul duhovnicesc al părintelui Trifa, limpede și convingător că intenția lui a fost aceea de a întări Ortodoxia și a descoperi căi noi de trăire și exprimare a ei.
Iată o parte din prefață, plină de citate din convingerile părintelui Trifa: „Despre Sf. Biserică — spune părintele Trifa — cred că e de prisos să vorbesc mai pe larg. Eu însumi, cel ce scriu această carte, sunt un slujitor al Bisericii lui Hristos. Fiecare creștin știe ce este Biserica; știe cu ce daruri și chemări sfinte este înzestrată și însărcinată. Biserica administrează cele Șapte Taine, puse spre întărirea și mântuirea sufletelor: Taina Sf. Botez, Sf. Mir, Sf. Cuminecătură, Mărturisirea (Pocăința), Preoția, Nunta și Maslu” (în ediția aceasta, la pag. 81).
Deci, pentru Părintele Iosif, Sfintele Taine nu sunt simboluri, ci realități harice și mântuitoare. Apoi, Părintele subliniază datoria credincioșilor de a trăi conștient lucrarea acestor Taine: „Dar nu e destul că cineva cunoaște Biserica, ci trebuie să se și întărească cu darurile pe care le administrează ea. [...] Biserica este — și trebuie să fie — o Biserică vie, o Biserică învățătoare și luptătoare contra răutăților și păcatelor” (în ediția aceasta, la pag. 81 și 82).

Părintele Iosif continuă cu o precizare, valabilă pentru întreaga sa operă și pentru misiunea Lucrării pe care a întemeiat-o: „Ținem, aici, să spunem că Oastea Domnului nu se amestecă în lucrurile încredințate numai preoților și Bisericii. Ea lucrează în cadrele așa-numitului «Apostolat laic». Noi dăm un mare ajutor preoților și Bisericii, iar, în schimb, preoții vrednici și înțelegători ne dau și ei sprijinul lor. În fruntea celor intrați în Oastea Domnului, avem mulți preoți vrednici, care — în biserică și afară de biserică — «înrolează» și «instruiesc» mereu sufletele pentru lupta cea mare a mântuirii sufletului” (în ediția aceasta, la pag. 82).

Preoției sacramentale îi revine partea liturgică, cultică, pe care mireni nu o pot practica, decât prin trăire.

Pe Traian Dorz l-am cunoscut în momentele în care, înainte de 1989, încerca să refacă Oastea Domnului. L-am introdus și la P. F. Patriarh și lucrarea lui s-a bucurat de apreciere și încurajare. Editura „Oastea Domnului” din Sibiu i-a adunat într-o carte, versuri și proze scurte de un foarte frumos conținut artistic și pastoral. E vorba de: Traian Dorz: LOCURILE NOASTRE SFINTE (1995, 90 p.). Cartea are un subtitlu care spune totul despre conținut:

- Sfintele momente
Printre monumente,
Poezii și ilustrații
Esuri și meditații.

Traian Dorz știa să scrie pentru popor și, tot scrisul său e simplu și îmbietor, plin de metafore ușor accesibile și mereu didactic.

Un cuvânt de apreciere din partea Părintelui Stăniloae deschide cartea prezentând-o astfel prin autoritatea sa teologică ca pe o carte bună. Locurile noastre sfinte sunt bisericile de lemn, tablourile votive (Neagoe Basarab din biserică de la Curtea de Argeș), masa tăcerii, coloana și poarta lui Brâncuși, crucea de pe Caraiman, peștera lui Daniil Sihuștru de la Putna, biserică din Densus, poarta cetății din Alba Iulia, catedrala din Timișoara, mănăstirea Dragomirna ș.a., locuri care vorbesc de la sine și arată cât de mult a fost legat autorul de ele. Ilustrațiile sunt de bună calitate și hârtia cretată, pe măsura textului și a ilustrațiilor.

O carte bună și folositoare.
Am primit de la Chișinău, două volume mari: Alexei Mateevici: OPERE, vol. I, scrieri în limba română, și vol. II, scrieri în limba rusă. Ambele ediții critice au fost realizate de Ion Nuță, Efim Levit și Sava Pânzaru (ed. Știința, 1993, vol. I, 623 p., vol. II, 724 p.).

Volumul I se introduce printr-un text al lui A. Mateevici, extrem de grăitor, mai ales acum când unii din Basarabia nu știu ce limbă vorbesc: româna sau moldovenească! Unii ajung chiar la absurditatea de a socoti că ar exista două limbi.
Iată textul lui Mateevici: „Trebuie să știm de unde ne tragem căci altfel suntem niște nenorociți rătași. Trebuie să știm că suntem români, strănepoți de-ai romanilor, și frați cu italienii, francezii, spaniolii și portughezii. Aceasta trebuie să le-o spunem și copiilor și tuturor celor neluminați. Să-i luminăm pe toți cu lumina dreaptă”.

Fără alte comentarii.

ANTONIE P.